

NEW YORK PUBLIC LIBRARY
DIV. S
GRAND CENTRAL STA. BOX 2231
NEW YORK 17, N.Y.

VIENTYBĖ

THE OLDEST LITHUANIAN NEWSPAPER IN THE WORLD

81 M. 19 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn, N. Y. 11207

1967 M. RUGSĖJO (SEPTEMBER) 15 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

Kaina 20 C.



NIJOLĖ KAZLAUSKAITĖ - Kanados iškilioji lietuvaitė.

Tryliktoji Kanados lietuvių šventė

Tryliktoji Kanados lietuvių šventė, įvykusi rugsėjo 2 ir 3 dienomis, sutraukė daug lietuvių, bet ne tiek daug, kiek dalyvavo Montrealyje birželio 19 - 23 dienomis, kai iš Lietuvos buvo atvykęs ansamblio "Lietuva" kolektyvas ir solistai V. Daunoras ir E. Saulevičiūtė.

Kanados lietuvių dienos prasidėjo rugsėjo 2 d. krepšinio. Popiet buvo pasirodymas expo 67 Bandshele E, Ille St. Helene saloje, parodos ribose. Žmonių buvo daug, sėdimos vietos užimtos. Pristačius daugiau kėdžių, ir jų neliko, daug buvo stovinčių. Bet tai ne vien lietuvių. Buvo ir šiaip parodoje besilankančių įvairių tautybių žmonių. Atrodė, kad programos klausėsi apie 2,000 minia. Užrašas CANADIAN LITHUANIAN REN-

DEZVOUS IN BANDSHELL E atkreipė kai kurių dėmesį, kiti skaitė spaudoje, girdėjo per radijo ir televiziją.

Sugiedoti Kanados ir Lietuvos himnai. Programai vadovavo dr. Ilona Gražytė, Perstatinėjo lietuviškai, angliškai ir prancūziškai. Programa tęsėsi pora valandų.

Programą atliko Aušros Vartų parapijos iš Montrealo choras, vadovaujamas prancūzės Mme M. Roch, akompanuojant jos dukrai, Grojo Z. Lapino instrumentalistų orkestras. Dainavo solistas A. Keblys. Dalyvavo 250 šokėjų iš Hamiltono, Londono, Toronto ir Montrealo, taip pat Waterbury, Conn., ir Chicagos. Iš toliau autobusais atvykę programos dalyviai, per naktį autobusais važiuoję, stokojo

miego, bet programą gerai išpildė. Geriausiai patiko, kai visi šokėjai ir dainininkai su orkestru atliko "Kalvelė" ir "Subatėlė". Dalyvavo Irenos Smiellauskienės vad. Chicagos "Grandis", G. Breichmonienės vad. Hamiltono "Gytvaras", D. ir M. Chainauskų Baltijos ansamblis iš Londono, S. Geležinio skautų-vyčių grupė iš Montrealo, J. Kasevičiaus, Toronto "Gintaras", G. Maurutienės Waterburio Sūduva.

Atviram ore balsai atrodė silpni, ypač negarsiai skambėjo moterys ir orkestras. Bet atviram ore ir New York dalyvavę pasaulinėje parodoje tūkstančių programos atlikėjus ne visi gerai girdėjo. Išsiskyrė Chicagos "Grandis", klumpakojį šokė su klumpėmis.

Tęsiama 8 psl.

Lietuvių poetinės kūrybos antologija

"Vagos" leidykla Vilniuje išleido poezijos antologiją pavadinimą "Graži tu, mano brangi tėvyne". Knyga 560 psl., 10,000 tiražu. Neseniai pasirodė Lietuvos knygynuose ir netrukus pasieks išėmimą. Veikalą galima užsisakyti per Kultūrinių ryšių su užsienio lietuviais komitetą, ar per Gimtojo krašto redakciją.

Antologijoje pateikiama viso pasaulio lietuvių poetinė kūryba. Pradedama liaudies dainomis, toliau - individuali kūryba - nuo klasikų iki dabartinių dienų. Pateikiama svarbiausių poetinio žodžio meistrų kūrybos pavyzdžiai. Sutelkta ir nemaža išėmimo gyvenusių ar tebegyvenančių rašytojų kūryba. Ska-

tytojas čia ras J. Aisčio, B. Brazdžionio, K. Bradūno, A. Giedriaus, J. Mikuckio, H. Nagio, A. Nykos-Niliūno, S. Santvaro, L. Sūtemos, M. Vaitkaus ir kitų kūrybos pavyzdžių.

Antologiją paruošė Vytautas Kazakevičius, Kult. ryšių su užsienio lietuviais komiteto pirmininko pavaduotojas. Jis atrinko autorius, kūrybos pavyzdžius, parašė antologijos įvadą, suleško biografinius bei bibliografinius duomenis, rūpinosi leidinio spausdinimu. Jam talkininkavo redakcinė komisija - poetas Antanas Miškinis, literatūros kritikai Kazys Ambrašas ir Bronius Ragutis.

Tai knyga, kurią norės įsigyti kiekvienas lietuvių literatūros mėgėjas.

Pagerbs poetą Nadą Rastenį

Adv. Nadas Rastenis spalio 14 d. Statler Hilton viešbučio patalpose Baltimore, Md., pagerbiamas už Donelaičio "Metų" į anglų kalbą vertimą. Naujasis leidinys bus pristatomas 7 val. vakare, lietuvių legionieriams įnešant vėliavas.

Ištraukas lietuviškai skaitys Aldona Kajauskaitė-Marcinekvičienė, angliškai skaitys televizijos pranešėja Sylvia Tarvydaitė-Scott. Apie Donelaičio kūrybą kalbės prof. Alfred Senn iš Philadelphia. Rastenio poemą "War's Curse" apibūdins Marylando poetas-laureatas

Vincent Godfrey. Dalyvaus klebonas prel. L. Mendelis, Liet. atstovas J. Kajeckas, Pilipinų charge d'affaires J. F. Imperial, kongresmanai Garmatz ir Burk, adv. William Laukaitis, Dainuos Elena Jurgėlaitė iš Washingtono.

Poetui Rasteniui gerbti komitetą sudaro: adv. T. G. Gray-Grajauskas, adv. Elena Armanienė, Lillian Walsh, Elizabeth Karpers, Emilija Railienė, poeto Juliano Janonio sesuo, Vincas Gelgudas, Bernardas Karpers, Julius Šilgalis, Jonas Jokubauskas, Kazys Kazlauskas.



BRYCE MACKASEY, Kanados Parlamento narys iš Verdun miesto, lietuvių draugas, dalyvavo Kanados lietuvių šventėje. Jis taip pat žavėjosi ansambliu "Lietuva", kai tas kolektyvas buvo atvykęs į Montrealo expo 67 birželio mėn.

T. Laurinaičio nuotraukos

* Povilas Dargis, SLA prezidentas, kalbės SLA 72 kp. Hamilton, Ont., Kanadoje, organizacijos 80 m. minėjimo parengime spalio 14 d. 7 v. v. Knights of Columbus salėje, 222 Queenston Rd., Hamilton, Ontario, Gros V. Babecko orkestras. Bilietų pramogai krepiamasi į v-bą, 38 Stanley Ave., Hamilton, Ont.

* Lithuanians in Canada knyga leisti komitetas renka aukas. Iki dabar daugiausia paaukojo Liet. bendruomenės pirm. Juozas Bačiūnas iš Sodus, Mich. \$820; Lietuvų fondas ir J. Tumosa po \$500. Po \$200 -- Parama, Kredito Unija ir \$100 Montrealio Litas. Po \$25 -- Snieguolė Jurskytė iš Philadelphia, Vanda Judzentavičiūtė iš Toronto, dr. S. Kuras iš Owen Sound ir Inž. V. Llutma.

Administracijos komiteto išdalininkas yra: Inž. A. Viskontas, 941 Dundas St. W., Toronto 3, Ont., Canada.

* Naujas mokslinis veikalas apie Lietuvos senovę, apie vakarinėje Lietuvos dalyje -- Prūsijoje -- gyvenusius ir su kryžiuočių ordinu nuožmiai kovojusius lietuvius-prūsus. Autorius dr. Martynas Anyšas. Dar rankraštyje darbą premijavo, Leidžia Mažosios Lietuvos Lietuvų Draugija Chicago, Ill. Knyga virš 300 puslapių, su dviem senais žemėlapiais. Leidėjų pastangoms palengvinti kviečiami knyga užsisakyti iš anksto. Pavardės bus atspaudintos knygoje. Garbės prenumeratorių mažiausia auka \$10. Knygos korektūra jau skaitoma. Pinių reikia tuoj pat. Siųsti autoriui: Dr. M. Anyšas, 37 Delaware Ave., Toronto 4, Ont., Canada. Būty gražu, kad Lietuvos istorijai brangi knyga pakliūtų į mokslių baigusių ar tebesimokančių rankas. Knygos vardas: Senprūsų giminių kovos su Vokiečių Riterių Ordinu 1230-1283 metais.

PASAULIO

* Iškilminga Akademino Skautų Sąjūdžio Metinė Šventė įvyks Los Angeles mieste spalio 15 d. sekmadienį. Iškilmėse kviečiami dalyvauti visi skautai akademikai, kitų korporacijų ir visuomenės organizacijų atstovai. Pakvietimai gaunami krepiantis į ASS Los Angeles pirmąją Fil. Liūtą Grinių, 3879 Castleman St., Riverside, Calif.

* Mokytojas Vincas Natkevičius nuo rugsėjo 1 d. pradėjo eiti Vasario 16-tosios gimnazijos Vokietijoje direktoriaus pareigas. Kun. dr. P. Bačiūnas iš jų pareigų atsistatydino.

LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande rugsėjo 2 d. atidarytas dr. Henriko Brazaičio, Ohio lietuvių gydytojų pirmininko. Programai vesti pakviestas Pasaulio lietuvių gydytojų pirmininkas dr. S. Budrys. Invokaciją sukalbėjo kun. Sabataitis, Sveikino PLB pirm. J. Bachunas, priminęs, kad gydytojų organizuotės pradžia buvusi dar 1905 m. Toliau sveikino prel. J. Balkūnas, dr. F. Kaunas perskaitė sveikinimus raštu. Po to buvo eilė paskaitų aktualiomis temomis.

Vakare koncerte dainavo Stasys Baras, skambino Andrius Kuprevičius ir komp. Darius Lapinskas.

Sekančią dieną gydytojai dalyvavo pamaldose šv. Jurgio par. bažnyčioje, aplankė kultūrinį darželį, kur prie paminklų pagerbė dr. J. Basanavičių, dr. V. Kudirką ir Maironį. Kalbą pasakė dr. J. Bačiūnas ir Darželio sogos pirm. K. S. Karpius.



* Grafiko Romo Viesulos darbų paroda nuo rugsėjo 10 d. tęsis iki spalio 3 d. Cincinnati, Ohio, meno muziejuje. Puošniame kataloge Mary W. Baskett rašo apie Viesulą. Rodoma 11 darbų iš Ispanijos gyvenimo, 10 iš kelionių po Meksiką ir "Notes on Image & Sound" padalintas į dvi dalis, po 12 kūrinių.

* G. Kazys Kiauga, 24 m. Buenos Aires, Argentinoje universitete gavo inžinieriaus laipsnį. Tėvas 17 m. leidęs "Žinias", dabar chemijos fabrikantas, motina -- mokyklos direktorė.

LIETUVŲ IR LIETUVIŲ LENKIJOS SPAUDOJE

Lenkijoje mokslų akademija leidžia tautosakos rinkėjas Oskar Kolberg raštus. 53-čiasis tomas paskirtas tik lietuvių tautosakai, pavadintas Litwa, 560 puslapių.

Iš Oscar Kolberg pereinam šimtmetėje parašytų rankraščių veikalą paruošė Czesław Kudzinowski ir Danuta Pawlak. Pratarinę parašė Witold Armon, mokėsis Kaune, gyvenęs Sančiuose, o po karo atsikūręs Poznanėje, ten baigęs universitetą.

Lenkijoje apie lietuvius ir Lietuvą spaudoje daug dabar rašoma. Veikale apibūdinamas Lietuvos kraštas, žmonės, papročiai, apeigos, kaimiečių dainos, bajorų ir miestiečių dainos, šoklai, prietarai, padavimai, legendos, mįslės, patarlės, keiksmazodžiai ir pati lietuvių kalba, viso net 280, daugumoje su lietuviškais tekstais ir galdomis. Telpa 16 etnografinių raštų.

Oskar Kolberg yra gimęs 1814 m. miręs 1890 m. Buvo išsimokslinęs muzikas, valdinkas. Iki 1870 m. gyveno Varšuvoje, po to Krokovoje. Lietuvį kūryba susidomėjo 1845 m. Gyveno Paryžiuje. Per kelis kartus apie lietuvius buvo išleides įvairių leidinių, veikale jie sujungti. Medžiagą renkant, jam daug lietuvių padėjo, nes pats Oskar Kolberg lietuviškai net nemokėjo. Veikale suminėtos jų pavardės.

* Dail. Antano Rūkstelės paroda įvyko Maironio parko salėje, Worcester, Mass. Ją paminėjo "The Telegram ir Evening Gazette" redaktoriaus padėjėjas Edmund Vaškas.

LIETUVIAI

* Andrius Jakubauskas Susivienijimo Lietuvių Argentijoje suvažiavime išrinktas garbės nariu. Jis organizacijai daug dirbo, parašė jos istoriją, buvo pirmininku, sekretorium, knyglininku, Lietuvų Balso, Tėvynės bendradarbis, rašęs apie argentiniečius lietuvius ne tik proza, bet ir poezijos. Jis gimęs Žiežmariuose, Trakų apskrityje. Žmona Apolonija Dudarevičiūtė taip pat iš Žiežmarių. Duktė Birutė išteklėjusi už Urugvajaus generalinio konsulo Orlando Pedragoza Nadal, su vyrų gyvenama Indijoje, visada sakydavosi lietuvaitė. Dabar jau 5 m. gyvena Ispanijoje.

Duktė Jadvyga išteklėjusi už dr. Wenceslavo Riabowo. Abi dukterys buvo studijavusios baletą.

Jakubauskai dabar pensijoje gyvena, M. Ocampo 2532, Valentin Alsina.

* Leonas Sabaliūnas grįžo iš Vilniaus, kur ištisą mėnesį studijavo, Vilniaus bibliotekoje ir istorijos muziejuje, rinkdamas medžiagą moksliniam darbui iš Lietuvos gyvenimo tarp 1926 ir 1940 m. Mokosi Ann Arbor, Michigan universitete.

* P. Pauliukonis, Worcester, Mass, kalbėdamas tautos šventėje, ragino remti spaudą, savas organizacijas. Baigė cituodamas Kudirką: "Gyvenk, kad neitum į kapą be likusio ženklų, kad žmogum buvęs"....

* Antanas Minkauskas, Stasys Barnatavičius, K. Paliūnas, Edvardas Skreckis ir kiti Amerikoje gimę vyrai vadovauja seniausiai Worcester, Mass. Šv. Kazimiero draugijai, šiais metais mininčiai 75 metus.

* Prel. V. Mincevičius registruoja trečiame tarptautiniame apaštalavimo kongrese Romoje lietuvius. Jau įregistruoti: dr. Vytautas Vyngandas, prel. Jonas Balkūnas, Vyngandienė, Arūnas Liūlevičius, Dalia Stakytė, Adomas Viliušis, iš Paryžiaus Birutė Venskuvienė, iš Romos Stasys Lozoraitis, Jr. Kongresas įvyks Romoje spalio 11-19 dienomis.

* Skulptorė Ieva Pocienė, iš Adelaidės Bundabert, Australijoje laimėjo pirmąją premiją -- \$400 -- už savo kūrinius.

* Vytautas Vosylius, Adelaidė, Australijoje laimėjo "Adelaide Camera Club" Robertson trofeją už charakterio geriausią nuotrauką.

* Prof. Antanas Paplauskas, profesorius Ottawa universitete išleis knygą "Iš su-temų į aušrą".

Lietuvos Nepriklausomybės 50 metų sukakčiai paminėti dr. O. J. C. Noremas siūlo:

Lietuvos nepriklausomybės 50 m. sukakčiai paminėti buvo numatyta prašyti Jungtinių Valstybių išleisti pašto ženklą ir jame panaudoti trijų Pabaltijo valstybių: Estijos, Latvijos ir Lietuvos žemėlapius. Buvęs Lietuvoje pasiuntiniu, "Timeless Lithuania" autorius dr. O. J. C. Norem yra kitos nuomonės. Jis siūlo, vietoj schematinio žemėlapio, paštų prašyti dėti Vargo mokyklos skulptūros vaizdą. Esą, žemėlapis galis būti panaudotas trijų sovietinių respublikų propagandai. Vargo mokyklos skulptūros vaizdas galėsiąs priminti vieną lietuvių priemonių tautiniam atbudimui ir kovai prieš rusifikaciją. Esą, jei Pašto departamentui toks projektas būtų tinkamai pristatytas, būtų daugiau vilčių ženklą susilaukti.

Knight Cap

AUGUST TRAUEN, Sav.

LIETUVIŲ RESTORANAS

UŽKANDŽIAI

PIETŪS

VAKARIENĖ

ĮVAIRŪS

ŽUVIES

PATIEKALAI

GERI VALGIAI ĮVAIRŪS
GĖRIMAI PRIEINAMOMIS
KAINOMIS

810 Chestnut Street
Philadelphia

Park Florist

Gėlės pristatomos 1 bet kurias pasaulio vietas.

Mr. and Mrs. Matthew MAŽEIKA
80-15 JAMAICA AVENUE Woodhaven 21, N. Y.
Virginia 9-3112

Haven Realty

Perkant - Parduodant Namus ar Išnuomojant Butus

Apdraudos

federalinių ir valstybių (Income Tax) užpildymu, pirmūmų piniginių perlaidų (Money Orders) ir įvairiausių kitais reikalais, - kreipkitės į

HAVEN REALTY & INSURANCE
87-09 Jamaica Ave. Woodhaven 21, N.Y.
VI. 7-4477

Joseph Andrušis Travel Bureau

BILIETAI PARDUODAMI VISOMIS SUSISIEKIMO PRIEMONĖMIS Į VISAS PASAULIO VIETAS.

Atdara kasdien nuo 9 v. r. iki 9 v. v.

Lietuviškoje Chicagoje

* KOMP. JUOZAS BERTULIS Chicagos apylinkėse išrinktas vargoninkų pirmininku. Vicepirmininke išrinkta Genovaitė Giedraitienė, sekr. Nikodemas Kulys, išd. Antanas Skridulis.

* FOTO ARCHYVAS CHICAGOJE ruoš kultūrinės popietės. Rodys fotografų menininkų skaidres-slides: Vytauto Valaičio, dail. Leono Urbono, Kazio Varnelio, Uosto Juodvalčio, Algio Grigaičio, Alg. Kezio, S. J., A. Gulbinsko ir kitų.

* A. KEZIO, S. J., nuotraukų viešoji biblioteka Chicagoje išstatė 10, o Clark kolegija Dubuqui, Iowa 40. Abi parodos tęsiamos per ištisą rugsėjo mėn.

* AL. BARONAS, rašytojas iš Chicagos, spalio 28 d. dalyvauja Rochester, N. Y., meno vakare ir koncerte.

* SOLISTAS J. VAZNELIS, iš Chicagos, spalio 28 d. dainuoja Rochester, N. Y.

* DR. LEONAS KRIAUCELIŪNAS, kurio dėka Chicagoje veikia lietuvių vaikų darželis, lankėsi pasaulinėje parodoje Montrealyje ir lietuvių dienoje.

* VYTAUTAS SAULIUS iš Chicagos, knygu leidėjas, su 14 žmonių turistine grupe viešėjo Lietuvoje.

* BRONĖ MOTUZIENĖ iš Geneva, N. Y. vieši Chicagoje.

* BENEDIKTAS JURĖNAS, filatelistų parodos rengėjas skelbia, kad New Yorko filatelistų lietuvių paroda sekantiems metams ruošiamą vasario 16-18 d. įvyks Balzeko muziejuje, 4012 S. Archer Ave., Chicagoje.

* NIJOLĖ STONČIUTĖ, 3347 S. Emerald Ave., Chicago išvyko į Illinois universitetą baigti studijų. Susižiedavusi su Jon Vostal susituoks vasario mėn.

* JUSTINAS MACKEVIČIUS, Standard Federal Savings banko prezidentas rugsėjo 24 d. paminėjo gimtadienį.

* KUN. STASYS YLA ir NIJOLĖ JANKUTĖ-UŽUBALIENĖ įsijungė į Laiškų Lietuviams redakcijos kolektyvą.

* INŽ. BRONIUS NAINYS, vargonų statybos įmonė įrašų analizavimo skyriaus vedėjas, užpatentavo išradimą vargonams amortizuoti.

* AL. KUMSKIS paskirtas Chicago Park District City Wide Youth Jamboree, įvyksiančiam 1968 m. Soldier Field. Jam taikinti pasikvietė Alg. Grigą.

* Lietuvių išeivių spaudos metraštis išėjo iš spaudos. Paruošė: Z. Ašokis, J. Maldeikienė, J. Valaitis. Išleido Kultūros fondas.

* LAIMA NAINYTĖ iš Chicagos pradėjo studijuoti Loyola universitete politinius mokslus.

* DAIL. J. PAUKŠTIENĖS paroda įvyks spalio 7-8 d. Čiurlionio galerijoje, Chicagoje.

* LEONO URBONO darbų paroda ekrane įvyks spalio 1 d. 2:30 v. p. p. Prelegentais bus dail. Juozas Meiliulis, Alg. Kurauskas, Valentinas Ramonis, Moderatorius -- Kazys Bradūnas.

* INŽ. LIUDO MIKŠIO knyga "Iš Istorijos ūkanų ateina Lietuva" išeina iš spaudos.



R. MIEŽELIS: "Jokių nemalonumų neturėjome".

V. Zalatoriaus nuotrauka

RUNGTYNES LAIMĖJO LIETUVA!

Tokias mintis perdavė Raimundas Mieželis, kalbėdamas JAV lietuvių krepšinio komandos, sugrįžusios iš Lietuvos, pagerbimo vakarienėje.

Rugsėjo 6 d. vakare Beyerley Woods restorane pietinėje Chicagos dalyje buvo apie 150 puikios publikos. Ji iš klausė krepšinininkų vadovo Rimo Dirvonio, išvykos vadovo -- Raimundo Mieželio ir vieno išvykos rengėjų -- dr. Tomo Remeikio kalbą.

R. Mieželis kalbą pailiustravo daugelio Lietuvoje viešėjusiųjų krepšinininkų mintimis. Vienas jų pareiškė, jog, nežiūrint kuri pusė laimėjo, rungtynes laimėjo Lietuva!

Vakaro programą atidaręs dr. Tomas Remeikis apibūdino tą tvankią atmosferą, kurioje ši išvyka suorganizuota. Nušviesti ir nežmoniškai keliai, kuriuos išvykos opozicionieriai naudojo, norėdami ją sugriauti.

Pats pagrindinis išvykos rengime asmuo Rimas Dirvonis, ant kurio pečių gulėjo komandos sudarymas ir jos paruošimas, nupasakojo sportinę išvykos pusę. Jis pabrėžė, jog buvo galima kiek geriau pasirūpinti, jeigu visokie "veiksniai" nebūtų į Lietuvą vykstančiųjų sportininkų šmeižę, jiems nebūtų grasinę ar, atkalbinėję nevykti. Nežiūrint viso to -- išvyka vistiek gerai pavyko, nors turėta sunkumų čia ir Lietuvoje, kur kvietėjai taip pat turėjo susidurti su kliūtimis.

V. Zalatoriui pasiteiravus dėl nemalonumų išvykoje, atsakytą, jog jų nesutikta. Nors R. Mieželis pažymėjo, kad neleidimas rungtyniauti Kaune buvo vienas išvykos minusių. Dr. Kaunas pacitavo "Naujienas", kuriose buvo tendencingai rašoma apie kelias rungtynes Lietuvoje ir paklausė, ar iš Lietuvos nebuvo siunčiama žinių mūsų spaudai. Atsakyta, jog tokių žinių nesijusta, nes buvo įstikinta, jog dauguma spaudos tokios medžiagos nepageidauja. Dr. Remeikis pabrėžė, kad Vilniaus Tiesa žymiai objektyviau informavo apie rungtynes negu daugumas Amerikos lietuvių laikraščių. Jis taip pat atkreipė dėmesį ir į tą faktą, kad mūsų laikraščiams, organizuojant išvyką, buvo rūpinta teisingos, informacinės medžiagos, bet jie atsiskakė tokią medžiagą talpinti, nors mieliai dėjo kitų žmonių išvyką niekinančius rašinius.

Kalbėtojai pareiškė mintį, jog panašių išvykų ateityje žada būti daugiau, nors šiuo metu nieko konkretaus nėra žinoma. Lietuvoje beviešint užmegzti kontaktai, kurie, darant tolimesnes išvykas ateityje palengvės. Visų kalbėtojų nuotaika dėl išvykos buvo gera, net per daug gera.

Pristatyti išvykoje dalyvavę krepšinininkai (4 iš jų jau buvo iš Chicagos išvykę), jų palydovai bei išvykos rengėjai.

Salės kampe buvo stalas, ant kurio buvo išstatyta, rašiusi apie šią išvyką, Lietuvos spauda, Parsivežtos dovanos: knygos, gintaro dirbiniai, meno kūriniai. Šios "lauktuvės" buvo geras išvykos pasisekimo įrodymas.

Po pranešimų bei daug klausimų, susirinkusieji, susimokėję po 10 dolerių, padėti išlyginti išvykos skolas, su iš Lietuvos sugrįžusiais dar ilgai privačiai tarp savęs kalbėjosi.

E. ŠULAITIS



SPORTININKŲ SUSITIKIMO VAKARIENĖ rugsėjo 6 d. Beverly svetainėje, Chicagoje. Svečiai klausosi išvykos vadovo R. Mieželio. V. Zalatoriaus nuotr.



VYT. BELECKAS
Savininkas

Winter Garden Tavern Inc.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
Tel. Evergreen 2-6440

SALĖ VESTUVĖMS IR KITOKIOMS
PRAMOGOMS. BE TO, DUODAMI
POLAIDOTUVINIAI PIETŪS.

Pirmos rūšies lietuviškas maistas
prieinama kaina.



Republic LIQUOR STORE

JUOZAS BRUŽINSKAS
Vedėjas

322 Union Ave. Brooklyn, N. Y.
Tel. EV 7-2089



VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world was established by Juozas J. Paukštytis in 1886. It is published bi-weekly by Valerie Tysliava and Juozas N. Tysliava at 192 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. Telephone Applegate 7-7257. Editor: Salomeja Narkelionaitė, Managing Editor: Valerie Tysliava; Senior Editor: Vytautas Širvydas, English Editor: Demie Jonaitis; Associate Editors: Edvardas Sulaitis and Jonas Valaitis. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office in Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Advertising rates on application. All rights reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts are subject to editing.

mes

VYTAUTAS ŠIRVYDAS



Istorikui faktai — rojus, jų apsvaistymas — skaistykla. Kadangi patikrintų, ypač platesnės apimties, faktų apie dabartinę Lietuvą maža, juos vertinti yra didelė kančia. Retas turime gilesnių žinių apie mūsų tautos tūkstančio metų istoriją, nors dabartinė Lietuva yra jos tėva.

Praeitį gimdo dabartį ir ateitį. Pav., neturime įtikinančio filosofinio sprendimo, kodėl mes, santykiu su kaimynais, esame taip nelaimingi? Vakarij Lietuva virto ir mažąja Lietuva ir vokiška, o vienai jos šakai — prūsams — saulė visai nusiėjo. Vidurio ir Rytų Lietuva buvo didelė ir ne-lietuviška, nes jos valstybinė kalba, pirmoji istorijos kronika ir įstatymai buvo gudų kalba. Dr. Basanavičiaus Vilniuje redaguotame Lietuvių Tauta žurnale mūsų kalbos gili tyrinėtojas K. Būga, 1911 m. rašė: "Senovės Lietuvos šviesuomenė turėjo mokėti gudiškai, nes ši rusų kalbos tarmė buvo patapusi Lietuvos valstybės kalba."

Krikštas kitoms tautoms, paprastai, būdavo akstinas sudaryti ir vystyti savas literatūros kalbas. Mums šiuo akstinu kažkodėl buvo ne 1387 m. krikštas, kuris tada net lietuviško Tėve mūsų nesukūrė, bet apie 1550 metus įsismarkinusi protestantizmo propaganda. Krikštas, kaip dr. Basanavičius ir kiti prikalbėjo, pirmiausia sulenkino bajoriją, o po to savo "macnais" ir "nesmertelnais" ėmė lenkinti mūsų valstiečius, ypač Vilniaus krašte (Vilnius jau buvo sulenkintas). Dalyką tyrinėjęs lenkas P. Lossovskis, Kanados Tėviškės Žiburių atpasakojimu, pripažįsta, kad "bajorų lenkinimas vyko taikiai ir geros valios keliu, o Vilniaus krašto lietuvius lenkino XIX ir XX amžiaus pradžioje kuniagai, dvarininkai ir miesto inteligentija."

Kas kaltas? Gal mūsų tautinė dvasia turi kokį nors nepagydomą negalavimą? O gal mus slepia mūsų pajėgoms pernelyg stiprus "kaimyniški" spaudimai (anglų istoriko Toynbee "challenges")? Įtikinąs išsprendimas veiktų viltis dėl dabartinėje Lietuvoje vykstančių grumtynių su didrusių siekimais. Įvairūs veiksniai išseivius kažkodėl solidarai kviečia stovėti ne veidu į Lietuvą, praveriant bent kiek galima daugiau langų į Vakarus, bet atsuktomis nugaromis — varstyti kitataučių duris ir šokti rezoliucijų tvistą! Gal čia ir yra žymė to nepagydomo negalavimo, sulenkusio bajorus ir valstiečius vilniečius. Kai kalbama apie kalbą, mes nerandame žodžių.

Metmenų žurnale dirba 3 redaktoriai, 16 bendradarbių, 1 techninis redaktorius ir 17 techninių bendradarbių. Tat, iš tikrųjų, privalėtų rodyti mūsų "jaunosios kartos liberalios politikos" pažangą, atžangą, ar stovėjimą vietoje. Šiuo tarpu paminėsime referatą Bendruomenės suvažiavimui Australijoje, nes pareiškia tų tolimų užsienio lietuvių mintis:

"Išseiviai, jei nori išlikti gyva tautos dalelė, nors atplaišoje, tegul niekad nesielgia, lyg patys vieni atstovautų tautai. Sprendimus, veiklą ir darbus turi derinti su pagrindiniu tautos kamieniu,

Tęsiama 5 psl.

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

TAUTINĖ DRAUSMĖ IR KAS IŠ TO

Tam tikroje lietuvių spaudoje pasidarė madinga šaukti apie tautinę drausmę. Iš tiesų tautinė drausmė, kaip ir tautinė vienybė, arkliai nujodyti dar nepriklausomybės laikais, kada vienybės bei drausmės idėjos buvo ramstomos policijomis.

Drausmė įgyvendinama arba autoritetu arba jėga. Kur autoriteto užtenka, ten jėgos reikalai būna neįdomūs, gi kai kada autoritetai tik jėga ir teštiečiai. Išseivijoje labai reikia tokių vadų, kurie drausmės visuomenėje galėtų pasiekti savo autoritetu, nes čia nėra galimos policinės priemonės. Už tai tautinė drausmė reikalauja kartais beviltiška remiami šaukimais, gaudais, ateities vizijomis ir t. t.

Mūsųose tautinė drausmė silpnė ypač pasireiškia išseivų santykiuose su tėvyne. Tam tikroje lietuvių spaudoje ir pasidarė madinga šaukti apie tautinę drausmę tik dėl tų santykių su tėvyne.

Įdomu, kad platesni visuomenės sluoksniai neišjudinami tikrai pavojingais ir lietuvių bei mirštamais reiškiniais, kaip mišrių šelmų kūrimas, Vilniaus iškeitimas į Šidlavą, nustoymas šelmose lietuviškai kalbėti, lengvapėdiškias kal kurį liuanistinių mokyklų dalinimas atestatu lituanistikos analfabetams ir t. t. ir t. t. Ir kai visi vadinamieji veiksniai nemato (tikrlau — nenori ar nesugeba matyti) pačių pavojingųjų lietuvių šunkelių, o tautinę drausmę suveda tik į veiksnų padiktuotą atsiribojimą nuo tautos kamieno, tada tiesiog jaučiama, kad tautinė drausmė reikalauja netikri pranašai.

Ir kai kalbama mūsų tarpe apie kokį tautinį susiklausymą ar drausmę, tai neišsiverčiama be žymios dalies tautiečių pasmerkimo. O visgi yra galimybė pasiekti beveik kiekvieną lietuvišką širdį. Smulkaus lošimo mėgėjai nesuigauja, Netikę autoritetai apgallėtinau temdo tautinio darbo tikslus ir net veda į pagundą nusidėti.

Mūsųose kiekvienas veiksnys aiškiai siekia būti autoritetu. Deja, patys supranta, kad čia kartais atsitinka ir taip, kad varlės siekia išstipsti ligi jaučių. Ir pavieniai asmenys ir grupės prabyla policijos komandomis. O patys dar neskiria aritmetikos nuo logikos. Klaidingai manoma, kad klaidinga ar silpna pažūra, paremta šimto rankų pakėlimu, sustiprėja ar pavirsta taisybe. Ne, šimto balsų paremta klaida pasidaro tik šimteriopa klaida, daugiau nieko.

Nelabai seniai dėjosi taip, kad kai kurie Clevelando ultrareakcininkai nešvankiai nukalbėjo apie PLB valdybą. Tie apkalbėtojai kad subruzdą gintis, rašė ir jų straipsnius talpinusius laikraščius pasmerkė, prabilo apie garbės ir kitokius teismus ir t. t. Deja, PLB valdyba kažkodėl ligi šiol neapsižiūrėjo, kad jų užpuolimo faktas į išseivijos spaudą nieko naujo neįnešė. Kai kuri spauda jau seniai atvira smulkų šuntukų kandžiojimui. PLB, labai gaila, nepasirūpinus ką nors daryti bendram spaudos apsišvarinimui, pajuto negerovę tik tada, kai pačią valdybą užpuolė. Gerai padarė, kad susitūpino savi mi. Bet nėra vadų ypatybė rūpintis tik savomis terbotomis.

Jau daugiau kaip prieš metus "Dirvoje" Gallušis apgallėstavo, kad su tėvyneje pasilikusiais stekiančių bendrauti išseivų skačius didėja. Ir čia jis išreikšė visų laisvinimo veiksnų mąstysenos kryptį, klaidingą kryptį. Šiuo reiškinu gi reikėjo džiaugtis. Nesulaikys! Šios upės bėgimo, neklausydami skačius tebedidėja. Nuduodami, kad šio judėjimo prasmės nesupranta, psichiška sutrikusių chorai spygauja apie tautinius nusikaltimus. Ir iš čia pasigirsta balsų apie tautinę drausmę.

Tai, ką spaudoje ir susijimuose girdėjome apie krepšininukų išvyką į Lietuvą, nebuvo aukštos kultūros balsai. Greičiau tai buvo irodymas, kad nėra pačios pagrindinės sąlygos tautinei drausmei pasiekti: autoriteto. Visokio tipo talalos ir šolūnai nėra ir nebūs autoritetai. Pasirinktas diktantų ir apspaudymo kelias. Tautinė pareiga ne auginti autoritetus tų, kurie to neverti, bet kuo greičiau juos nušluoti į tokius pašalius, kur jie priinka.

Nesenai išleista Audėno knyga "Paskutinis posėdis". Knyga, kaip knyga — daug gerų ir ne taip gerų puslapių. Bent jos antroji pusė verta būti skaitoma. Tarp kitko čia pasitaiko daug vertingos medžiagos apie nepriklausomybės laikų tautos vadą ir su jo valdymu susijusias kalbas apie tautinę drausmę. Dabartinės užuominos apie tautinę drausmę yra anų nepriklausomų laikų šūkių apie tautinę drausmę.

Kągi, vis dar tebėra besiliginčių "tautinės drausmės"? Labai gaila, bet anais senais metodais stekiant, rezultatai gal bus dar blogesni už anais laikais pasiektus. Turimus rezoliucijų pūdus galima dar padidinti, bet ir šie valstai darosi kaskart mažiau veiksmingi.

Tėra dvi išeitys. Viena — vadams ir toliau "vadovauti" ligšioliniams būdais, kol bus pasiektas tautinės veiklos nuosmukio dugnas. Kita — bet pavėluotai suprasti, kad laikas eina nesulaikoma ir nešvengiamai atneša daug ko naujo. Kas su laiku eiti nespėja, tas gali palikti dorą žmogumi pasitraukdamas iš kelio.

Visos irzlios uošvės žirzia apie tautinę drausmę.

Tęsiama 5 psl.

KATALIKŲ SUVAŽIAVIMAS VATIKANE

Vatikano iniciatyva, Romoje spalio 11-18 dienomis įvyksta nepaprastas kongresas — katalikų pasauliečių apaštalavimo kongresas. Tikslas: sužinoti, suprasti ir dvasiškai padėti įgyvendinti Visuotinio Bažnyčios suvažiavimo nutarimus, kurie pavadinti tema "Dievo tauta žmogaus keltone". Bus nagrinėjamas nūdienis žmogus, jo galvosena, konkrecios gyvenimo situacijos, pasauliečio valdmuo bažnytiniam gyvenime — parapijoj, vyskupijoj, pokalbtuose su kitų tautybių žmonėmis, nekatalikais ir netikinčiais.

Vatikano dokumentų tomis temomis albės paskleista po visą pasaulį. Gaila, kad lietuviai, kaip ir visur kitur — nerangūs, ir šio srityje — neskuba į tuos svarbius klausimus atsakyti.

Vatikanui svarbu patirti: kaip priimti naujieji liturginiai pakeltimai, ar tikintieji supranta neseniai praveisto liturginio atsinaujinimo ir reformos tikslus, ypač jų dvasią, ar pasauliečių veikloje pastebima

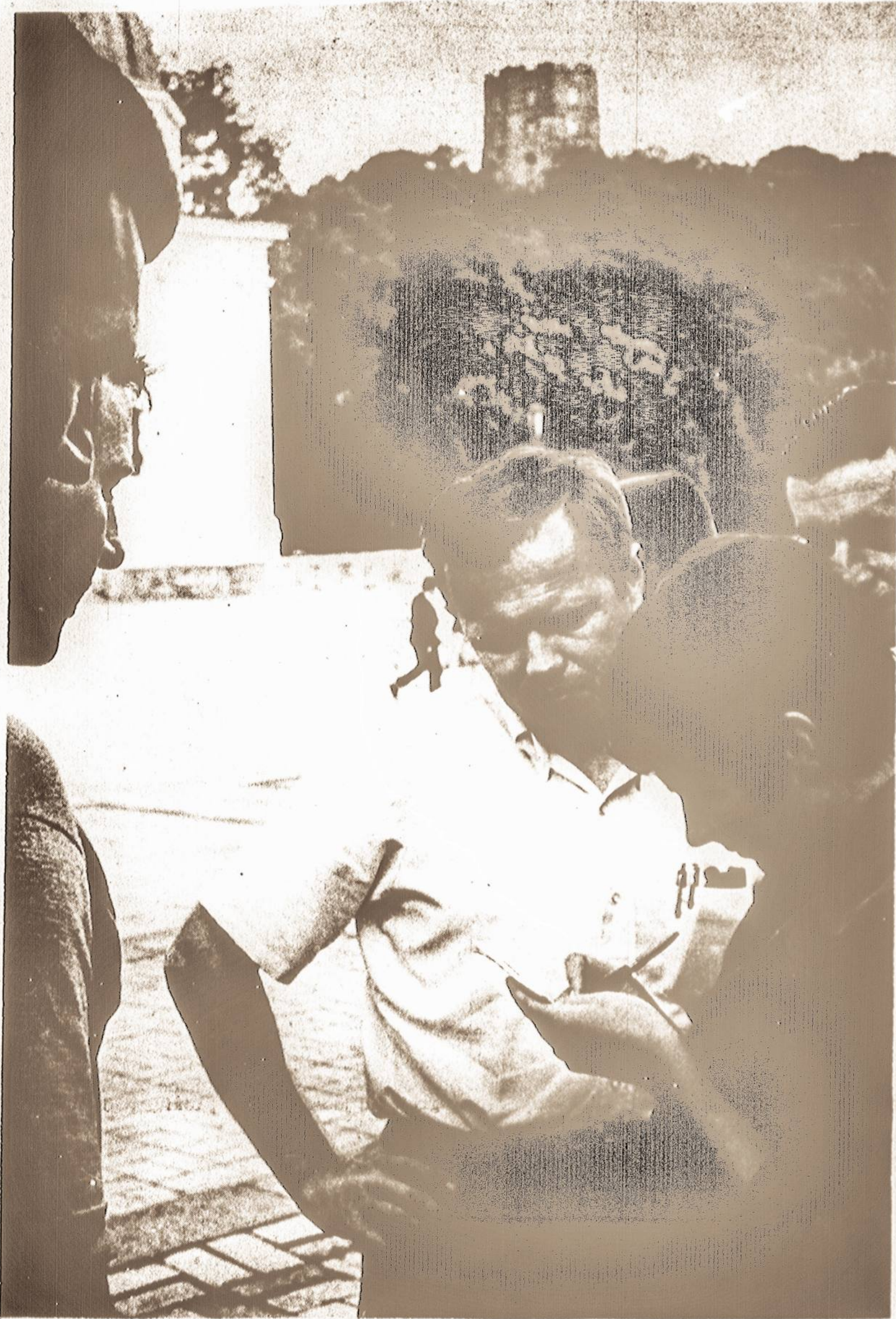
ta linkme pažanga. Svarbiausia, ar buvo suprastas ekumenizmas, tai yra sąjūdis ieškoti sugyvenimo ir vienybės tarp skirtingų krikščionių. Įvairios tautos, valstybės įvairiai galvoja ir skirtingai atsaiko. Lietuviai, kurių dalis dar ir dabar nenori ryšio su savo broliais Lietuvoje, kadangi jiems likimo buvo lemta ten pasilikti, o trečdaliui tautos gyventi už Lietuvos ribų, tebegyvena prieš 25 metus patirtų karo žiaurumų šešėlyje, nori manyti, kad visa lietuvių tauta dar tebeprivalo mardėti, gedėti, o visas kitas pasaulis lietuvių tautai yra skolingas Lietuvą sugrąžinti jos buvusiems šeiminkams, po to iš viso pasaulio juos sukviesti ir grąžinti turėtąsias valdiškąs vietas, biznius, turtus ir atstatyti prieškarinę gyvenimo padėtį. Visi žino, kad to nebūs. Įdomiausia, kad didžiausioji lietuvių išseivijos organizacija, norinti sujungti viso pasaulio lietuvius, Lietuvių Bendruomenę užperėitą mėnesį įvykusiuose visuotiniuose balsavimuose tesurinko vos

9,000 balsų! Ir jų vardu vis dar tebedėgina diktuoti visiems išseiviams, kaip jiems reikia gyventi, kaip galvoti ir ar palaikyti ar ne — ryšius su Lietuvoje likusiais. Juos seka gausi vardu, skaičiumi, bet ne skaitytojų mintimis, didesnę lietuvių kalba leidžiamų laikraščių...

Keista, kada visas pasaulis stengiasi taikos labui jungtis, o kai kurie lietuviai vis dar tebekovoją. Kai reikėjo tikrai, kovoti, tada nekovojo, o ugniai toli nuėjus, atbudo ir pradėjo kovoti prarasto karo fronte!

Romoje vykstančiam suvažiavimui suteikta teisė 20-čiai išseivijos lietuvių dalyvauti ir pasireikšti. Pirmenybė turėtų būti amerikiečiams lietuviams. Bet kieno vardu jie ten vyktų? Ką atstovautų? Ir tai, nesant pakankamam skaičiui išsigalinčių ar norinčių vykti kandidatų, kaip ir būdavo praecityje, mandatai bus paskirti gyvenantiems Europoje mūsų tautiečiams, kurie negyvena su

Tęsiama 10 psl.



JAV LIETUVIAI KREPŠININKAI - R. Babickas ir J. Kaunas, Gedimino aikštėje Vilniuje, pasikeičia adresais su jauna studente.

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

KANADOS ĮVAIRUMAI

1. Puikiai padarė mūsų Salomėja, Expo 67 parodoje Montrealyje suvedusi poną Kardelienę su Vilniaus burmistru Vildžiūnu ir nufotografavusi. Kardelienė pasipiktino. Bet, kai prieš pusantų metų Australijoje mergička tiesiog apgavo Justą Paleckį, išgaudama parašą, tada ne vienam išėiviui, oi, kaip buvo saldu dūšioje! Kai panašus reiškinys, tik be piktų tikslų, pakartotas Kanadoje — negerai. Mat, čia buvo ne tas lazdos galas.

2. Ta pati ponja Kardelienė solistui V. Norkeiškai įteikė gėlių su tokiu prakalbos priedeliu, kad solistui susidarė nepatogu: neprotestuosi — ką pasakys "draugai" rusai, protestuosi — pasirodysi nemandagiu svečiuose. Solistą lydėjęs Laurinčiukas irgi gerai žino sovietinės elgsenos ribas. Ponja Kardelienė norėjo pastreikšti, bet pasirinko ne sąmojingą pokšto formą, o solisto prievartavimą. Ir tai jau artima ar bent gimininga anam Australijoje Paleckio apgavimui. Kągi, tegyvuoja ir šios rūšies didvyriai (tik, linkėdami gyvuoti, nepamirškime didvyriškumo rūšies).

3. Daug kas žino, kad katalikų bažnyčios patalpos labai lengvai gali būti paskolinamos ir kitų religijų pamaldoms. Tik išnešamas Švenčiausiasis Sakramentas, o kartais dar apdengiamas altorius ar paveikslai.

Visai analogiškas reikalas buvo ir Kanadoje. Vienoje salėje turėjo dainuoti tary-

Atkelta iš 4 psl.

binis solistas, o scenoje buvo mūsų Vytis ir trispalvė. Šiuo metu yra taip, kad viešas tarybinės Lietuvos žmogaus rodimasis šalis mūsų tautinių ženklų kai kur būtų laikoma to žmogaus nusikaltimu. Gal tas žmogus mielai glaustųsi prie mūsų trispalvės, gal jos negeistų matyti, — tai nesudaro jokio skirtumo.

Koncerto rengėjai Kanadoje rado išeitį: koncerto sceną parengė taip, kad nebūvo jokių ženklų. Be abejo, tai gera išeitis. Galėjo būti ir kita tokio pat gerumo išeitis — toje salėje atsisakyti koncerto. Ir vienu ir kitu atveju koncerto rengėjams nebūtų ko priekaištauti. Negalima priekaištauti ir tarybiniams piliečiams, nes jie kitaip elgtis negali.

Visgi šioje byloje kyla daug pasipiktinimo. Čia netvarkoje tie, kurie piktinasi.

TAI KAD PASIMOKĖI

Prieš kurį laiką spaudoje buvo iškelta, kad parapijų biuleteniai prirašomi kalbos darytojų. Štai vienos "pasitaistuosios" klebonijos biuletenio ištrauka, kurią atsiuntė vienas pasipiktinęs parapijietis:

— Suviršum \$,000,00 išlaidų netikėtai reikalaus darbas suvesti drenažus pagal bažnyčios iš vakarų ir tarpe senos bažnyčios ir mokyklos naujo pridėčio. Nubėgant iš vanduo silpnuoja pamatus. Užbaigus drenažus, Juodas išpilimas bus užvesta tose vietose. —

Atrodo, jau seniai čia ne vietoje suvesti drenažai, kuriais nubėgant dvasia silpnuoja Lietuviybė, o kalbos mokymosi pridėčkais dvasios vadai apgailėtina nesibaderiauja.

STEBĖTOJO PASTABOS

Lietuvos vyskupai 1965 m. sudarė komisiją, vadovaujamą kun. Č. Krivaičio, parašyti naują Apeigyną, kurio išėjo jau antra dalis. Amerikoje kun. J. Vaišnora leidinį šitaip apibūdina: "Tai, kas pagaminta Lietuvoje, rodo tenykštės dvasiškos norą nesitenkinti ikšiol turėtais dalykais, bet pasidaryti naujų, prisiderinant liturgijos reformai, kad atgaivinti ir sustiprinti tikinčiųjų dvasinį gyvenimą". (Lietuvoje dabar yra 571 bažnyčia, vietoje buvusių 1,099; kunigų gyvų 850, vietoje buvusių 1,580). Būtų tautai naudinga, jei aukštesnioji mūsų dvasiška Amerikoje rastų būdų santykiuoti su tikinčiais Lietuvoje, kurių dvasinį gyvenimą tenykštė dvasiška, matyti, nori "atgaivinti ir sustiprinti".

B. Raila mano, į Laisvę žurnalo redaktorai, tarytum, amerikiečių "hippies" daro kelionę "į haliucinacijų pasaulį", prilygindami menamas prof. M. Gimbutienės nuotaikas Vienybės nuotaikoms, kurios pagal ne "hippie" Railą, esančios: "pulti nacius ir carų Rusiją, palankiai (?) pasisakyti, arba mišlingai (?) nutylėti (?) apie komunistus". Jei Raila mano, čia esanti Vienybės nuotaika, sunku jį atskirti nuo "hippių" į Laisvę žurnalo redaktorių. Abeji ne šio pasaulio vyrai.

Tautiniu smarkumu ukrainai keletą žingsnių užpakalyje lietuvių. Mes jau turėjome visą eilę "pasaulio lietuvių" kongresų, ukrainai teruošia pirmąjį. Bus New Yorke lapkričio 19-26 dd. Negirdėjome, ar bent vienas mūsų aiškių-aišbės veiksmų ruošiasi dalyvauti ir pasveikinti atstovus tautos, su kuria ilgai gyvenome Didžiojoje Lietuvos Kunigaikštystėje.

Expo-67 Kanadoje lankė grupė 60 lietuvių iš Lietuvos, kuri, po to, nuvyko apžiūrėti Niagarų krioklį ir dalyvavo jai surengtose vaišėse Toronto kolonijoje. Rašoma: "Magiška žinia, iš anksto net nepaskelbus, sausakimiai prigriūdo salę kanadiečiais lietuviams. Po programos salė užė, ir bičių avišys, publikai ir svečiams besivaizhinant. Vyko pokal-

biai, nuomonių apsikeitimas. Apsikeista dovanėlėmis." Montreale einančios Nepr. Lietuvos redaktorius, Toronte šių vaišių nematęs, paskelbė: "Niekas be rusų leidimo negalėjo pajudėti."

Anglijos spaudoje Lietuva, atrodo, menkliau minima, negu Amerikos. Londone einas Europos Lietuvos baltijos mėnesis sumedžiojo tik 8 atvejus: dvi žinutes apie pianisto Smetonos koncertą, pasikalbėjimą su dabartinės Lietuvos finansų ministru Sikorskiu, dvi apie nutiesimą partizano Karpačiaus už 14-kos komunistų nužudymą, vieną apie vedybų priežastis Vilniuje, vieną apie 1900 metais į Leeds miestą atvykusį Lietuvos žydą, kuris sukūrė vieną žymiausių rubsiųvyklų Anglijoje ir gavo Sir Montague Burton titulą, ir paskutinė apie atvykimą Kapitono Meckerio, laivu Trakai žuvautes Anglija, iš "Klaipsoa, Lithuania".

VLIKo ir Eltos darbuotė pasvėręs, Europos Lietuvos bendradarbis Tavo Jonas sprendžia: "Ar ne laikas būtų dideliems mesti vaikų žaidimus ir pradėti rimtus darbus?"

Prof. Puzinas pasižiūri į 1880-1910 metais Rusijoje aukštus mokslus ėjusį mūsų jaunimą. Sako, jo būta apie 3,000, bet Lietuvoje tegrįžo gyventi ir veikti apie 300, dabartinio mūsų akademinio jaunimo užsienyje grįžtų dar menkesnis nuošimtis. Šiemet suruošta studentų ekskursija aplankė 8 kraštus Europoje, bet ne Lietuvą.

Rytų Europos raudonųjų televizijos programomis apsiskeitimo centro direktorium paskirtas Lietuvoje gimęs inžinierius, 32 metų amžiaus Henrikas Juškevičius. Centras veikia iš Čekoslovakijos sostinės Prahos.

Gudijos sostinė Minskas šiemet mini 900 metų sukaktį. Istorikai nustatė, kad miestas ėmė kurtis 1067 m. Taigi, šiek tiek senesnis, negu mūsų Vilnius.

IMES

Atkelta iš 4 psl.

niekad nuo jo neatitrukdami. Dėl to yra svarbus kuo gyvesni susisiekimai su tauta. Ir išeiviams ir svetimoje kontrolėje gyvenančiam kaimeniui svarbu, kad durys būtų kuo plačiausiai pravertos. Šiuo istorijos laikotarpiu pagrindinis tautos tikslas yra išlikti gyva ir klestėti. Pražūtingiausia būtų tūnoti. Okupantas ir išeivių gyvenimas kasdien sudaro naujas būsenas, dėl kurių tautos savisauga vis verčia senus kovos kelius persvarstyti ir ieškoti naujų. Kalėjimo sąlygos geriausiai atitinka Maskvos siekimus. Todėl ji visados bus priešinga laisvam susisiekimui ir turizmui. Pagrindinis vaidmuo tautai išlikti tauta tenka lietuviams Lietuvoje, ypač jos naujam vadovaujančiam šviesuomenės sluoksniui. Pagal visas mus pasiekiančias žinias, neturime mažiausio pagrindo abejoti, kad šis sluoksnis yra lietuviškas ir sąmoningai savo uždavinį tautoje žino, nors ir turi partiečių. Jei išeivija nori padėti tautai išlikti, ji neprivalo pasidaryti nuo tautos ir jos pažangos atitrūkusia pabėgėlių bendruomene. Visur, pirmon eilėn, reikia pasikliauti vien savo pajėgomis."

JAV LIETUVIAI KREPŠININKAI LIETUVOJE

Lietuvos spauda skyrė daug vietos JAV lietuvių sportininkams. Ypatin-
gai šią išvyką pasistengė plačiai
atžymėti Vilniaus Sportas, kuris net
7 iš eilės numečiuose daugiau ar
mažiau paminėjo Amerikos lietuvius.
Šiame laikraštyje tilpo platūs rung-
tynių reportažai, bei informacijos
aple atvykimą, išvykimą, trenerių
pareiškimai ir nemaža nuotraukų.
Įdomu, jog viskas buvo atvaizduota
grynai iš sportinio taško, visai ne-
maišant nė truputėlio "politikos".

Rugpjūčio 29 d. Sporte vieny
rungtynių reportažas buvo patalpini-
tas antrašte "Iki naujų susitikimų!"
O sekančiame numeryje, straipsne-
lyje, pavadintame "JAV lietuviai at-
sisveikina su tėvų žeme", randamas
viltingas linkėjimas "Laukiame vėl
jūsų, brangūs mūsų tautiečiai!".
Šiame numeryje patalpintas JAV
liet. krepšinio komandos trenerio
R. Dirvono pasisakymas išvykos bei
kitais klausimais. Jis skamba taip:

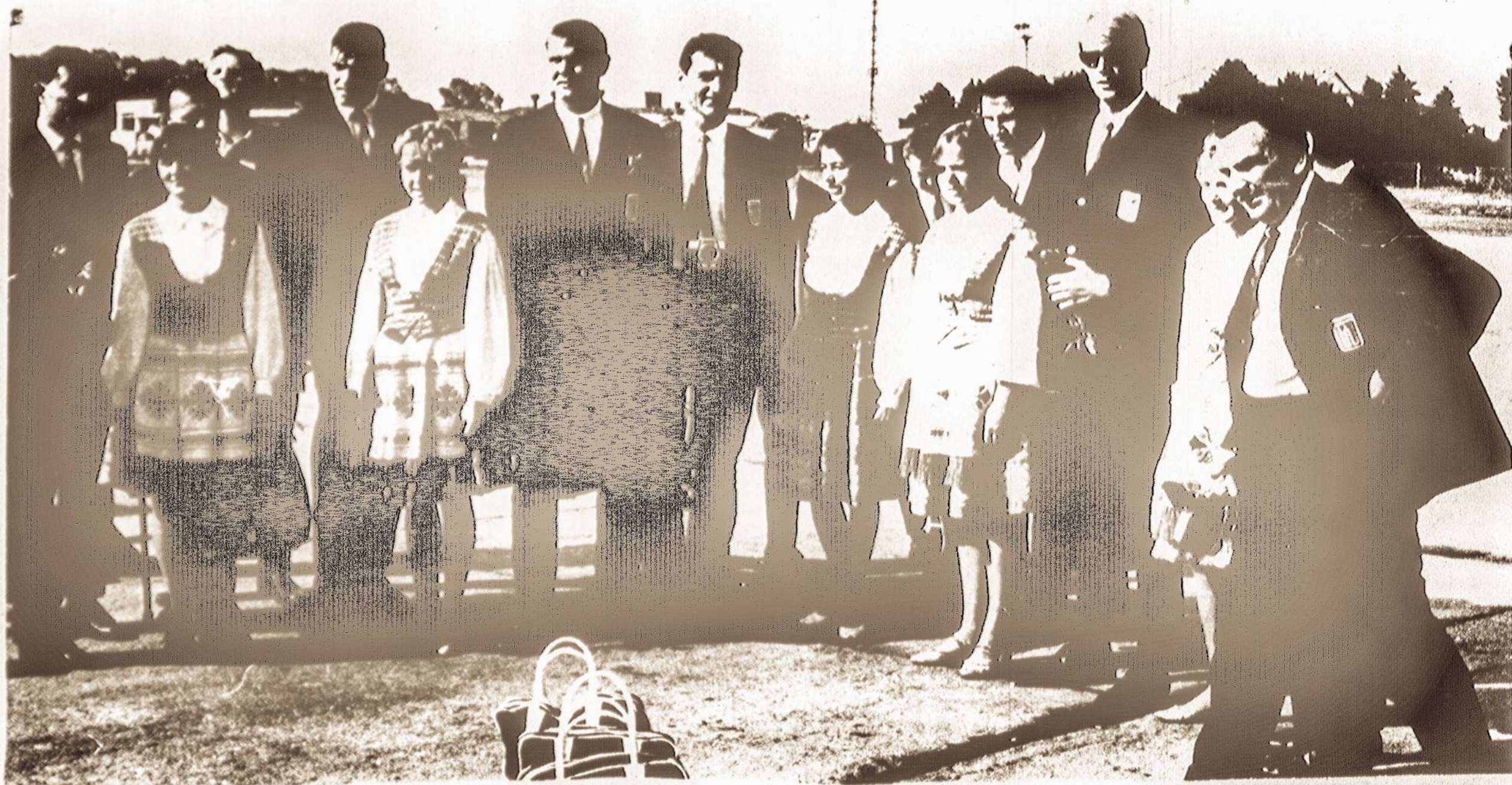
"Ši išvyka buvo labai įdomi ir
naudinga. Vyresnieji turėjo progos
sugrįžti į tėvynę, kurios nematė
daugiau kaip dvidešimt metų. O jau-
nesnieji savo akimis išvydo tėvų
sekama pasaka. Mes apžiūrėjome
senąjį ir kartu tokį naują Vilnių,
aplankėme Kauną, grožėjomės puikiu
kurortu -- Druskininkais.

"Kalbant apie sportą, mes patys
įsitikinome, kad laikraščiuose ap-
rašomas aukštas Lietuvos krepšinio
lygis nėra išgalvotas. Ji mes išban-
dėme patys. Lietuvos krepšininkai
yra pajėgūs kovoti su geriausiomis
pasaulio komandomis. Ypač patiko
Kauno Žalgiris. Tai gili, mąstanti,
protinga komanda. Labai įdomu, kad
iš dviejų jos penketukų sunku išrinkti
geresnį. Mums, amerikiečiams,
buvo sunku prisitaikyti prie kieto
lietuviško žaidimo, tačiau kartu tė-
vynėje sužaistos rungtynės mus daug
kuo praturtino".

*Apačioje: JAV lietuviai krepšinin-
kai su Vilniaus lietuvaitėmis aero-
uoste.*



*JAV LIETUVIUS KREPŠININKUS Vilniaus aerouoste sutinka su gėlėmis lietuvaitės,
pasipuošusios tautiškais kostiumais.*





JAV LIETUVIŲ IR VILNIEČIŲ KREPŠININKŲ RUNGTYNĖMS PRASIDEDANT.

J. JUKNEVIČIAUS NUOTRAUKOS

JAV KREPŠININKAI LIETUVOJE



Prasidedant pirmosioms rungtynėms... pasikeltimai gairėms, gėlės... Pirmame plane: amerikiečiai R. Gudas, V. Jansonas, vilniečiai R. Endriajaitis, L. Venslovas, H. Petrauskas.



Kovoje dėl kamuolio - vilniečių komandos kapitonas R. Endriajaitis ir A. Razutis iš Los Angeles, Cal.



Kanados lietuvaitės, dalyvavusios "Iškiliosios Kanados lietuvaitės" konkurse. Laimėtoja buvo Nijolė Kazlauskaitė (antroji iš dešinės). Kitos konkurso dalyvės buvo: Nijolė Šukytė iš Montrealio, Rūta Jonuškaitė iš Windsoro, Nijolė Ščepanavičiūtė iš Ottawa, Joana Gaveckaitė ir Jūratė Čeponkutė iš Toronto, Silvija Martinkaitė iš Hamiltono.

KANADOS LIETUVIŲ ŠVENTĖ

Atkelta iš 1 psl.

BALIUS

Vakare buvo susipažinimo balius Centre Paul Sauve žemutinėje salėje. Rengėjų buvo numatyta kita salė, bet ji būtų kaštavusi apie \$4,000. Salėj tilpo apie 2,000 žmonių. Ji buvo perpildyta.

ISKILIOJI LIETUVAITĖ

Iškiliosios lietuvaitės titulą laimėti varžybose dalyvavo 7 kandidatės: Nijolė Kazlauskaitė ir Nijolė Šukytė iš Montrealio, Nijolė Ščepanavičiūtė iš Ottawa, Silvija Martinkutė iš Hamiltono, Joana Gaveckaitė ir Jūratė Čeponkutė iš Toronto, Rūta Jonuškaitė iš Windsoro.

Laimėjo Kazlauskaitė, antroji vieta atiteko Ščepanavičiūtei, trečioji Martinkutei. Programai vadovavo dr. Henrikas Nagys. Atsižvelgta ne vien į grožį, bet ir į vidinę kultūrą, lietuviškumą. Pramoga tęsėsi iki vidurnakčio. Kaip ir visada tokiuose rinkimuose, kai kuriems atrodė, kad turėjusios būti išrinktos kitos...

PAMALDOS

Sekmadienį 11 val. ryto katalikų šv. Jokūbo bažnyčioj buvo pamaldos, kurias atlaikė vysk. Vincentas Brizgys, asistuojant keliems kunigams; evangelikams pamaldos laikė 11:30 ryto kun. Alg. Žilinskas iš Toronto. Pamoksluose dvasiškai ra-



J. Žmuidzinas, Lietuvos Gen. Konsulas Kanadoje.

gino lietuvius būti vieningais, išvermės mokytis iš praelties, tęsti lietuvišką veiklą, Lietuvos laisvės siekti.

ISKILMINGASIS AKTAS

Montrealio universiteto muzikos fakulteto Salle Claude Champagne puošniose patalpose komiteto pirmininkas R. Verbyla, pradėdamas programą, pažymėjo, kad laisvė Lietuvai ir ištikimybė jos kovai esančios svarbiausios mūsų pareigos. Toliau programai vadovavo dr. Ilona Gražytė, Kalbėjo dr. J. K. Valiūnas, inž. A. Rudis, kon-

sulas J. Žmuidzinas, A. Rinkūnas. Dalyvavo Latvijos konsulas Tomson, lenkų kongreso atstovas Urbanek, parlamento narys iš Verduno, Sir Bryce Mackasey, Darbo ministro pavaduotojas ir kiti.

Dainavo kanadietė, dabar Metropolitan operos solistė Lilija Šukytė, akompanuojant Jan Behr. Dainavo Aušros Vartų parapijos choras, grojo Z. Lapino orkestras, šoko "Gyvataro" šokėjai iš Hamiltono.

VĖL PARODOJE

Antras pasirodymas Palestre Ste. Helene saloj: vėl buvo pakartota vakarykštė programa. Šį kartą daugiau dėmesio gavo šokėjai, turėję progos didesnėj vietoj išsiplėsti. Choral ir orkestrui atvirame ore vėl, atrodo, trūko jėgos, nors programa ir buvo perduota garšialabiais. Publikoje buvo daug dainininkų iš kitur. Jei jie bent vienai ar dviem dainom būtų visi prisidėję padėti Aušros Vartų parapijos chorui, būtų susidaręs daug didesnis įspūdis.

Viskam pasibaigus, jaunimas dar vyko į šv. Kazimiero par. salę linksmintis.

* Rumuniškai Donelaičio Metų dailis išversta baltisto A. Vračiu ir poeto N. Pintilie. Jie pasiruošę visus Metus išversti ir išleisti Rumunijoje.



R. VERBYLA, Kanados Lietuvių Šventės pirmininkas, apvainikuoja Nijolę Kazlauskaitę, laimėjusią Kanados iškiliosios lietuvaitės titulą.

T. Laurinaičio nuotr.

* JONO JABLONSKIO vardu Kapsuko (buv. Marijampolės) gimnazija, viena seniausių Lietuvoje, atšventė 100 metų gyvavimo sukaktį. Joje mokėsi lietuvių kalbos tėvas Jonas Jablonskis, dr. Jonas Basanavičius, dr. Vincas Kudirka, Pr. Vaičiaitis, Vincas Pietaris, V. Mykolaitis-Putinas, Pranas Mašiotas, Salomėja Nėris, Kazys Borūta, Vincas Mickevičius, Z. Aleksa-Angarietis. Sukaktyje dalyvavo 800 iš visur suvažiavusių jos buvusių mokinių.

Iš JAV lietuvių praeities

Katalikai ir tautininkai vieni nešė laisvės kovą

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Iš Balučio redaguotos Lietuvos medžiagos rinkdamas Bačiūno leidiniui apie Lietuvos leidėją Antaną Olšauską, P. Jurgėla sakosi aptikęs žinią iš Amerikos lietuvių 1914 m. seimo Brooklyne, kad Šliūpienė ir A. Rimka net apsišaršoję, kada, kaip prof. M. Biržiška Lietuviškoje Enciklopedijoje 1933 m. pasakojo: "Brooklyno seimas socialistų balsais atmetė Lietuvos nuo Rusijos atsiskyrimo, ar bent autonomijos reikalavimą."

Socialistų peštukiška diktatūra prasikišo ir antruoju klausimu, dėl kurio seimas buvo šauktas: šelpimas nuo karo nukentėjusių lietuvių. Seimas vienbalsiai pritarė organizuoti šelpimo fondą ir vienbalsiai fondo pirmininku išrinko socialistą adv. K. Guglį. Bet kietasprandžiai socialistai nesutiko išrinkti rinkti visuomenės patikimą ir gerbiama Tamą Paukštį, ilgametį SLA išdinkiną. Balsuojant, mažai kam žinomas vaistininkas Bostone, K. Sidlauskas gavo 155 balsus, Paukštys 102. Čia dr. Šliūpas pakilęs pareiškė, jis seimą apleidžia. Būriai delegatų pradėjo reikalauti sugrąžinti mandatus, šaukdami, čia ne Amerikos lietuvių seimas, bet socialistų partijos konferencija. Bergždžiai nuskambėjo

antrojo seimo pirmininko St. Gegužio rimtas priminimas, kad "Lietuvoje kraujas ir ašaros, o čia -- tuščios ambicijos."

Net socialistų peštukai pabūgo ir sutiko padaryti "kompromisą": esą tegul būna du išdinkininkai, Sidlauskas ir Paukštys -- aukotojai, girdi, "demokratiškai" pasirinksią, kam aukas siųsti. Bet fondo valdybon iš 9 septyni buvo išrinkti socialistai: J. Neviackas, M. Račiūtė-Herman, J. Stasiulevičius (Stilson), J. Gerdauskas, T. Dundulis, J. Gegužis ir S. Mankus.

Jų tikras nuotalkas parodė vėlesni išsivystymai, kada nemažai jų išvirto komunistais. Tautininkai pasiūlė, kad valdybon įeity ir po atstovą nuo didžiųjų organizacijų: abiejų Susivienijimų, TMD ir LSS. Trimis balsais (114 prieš 111) įnešimas buvo atmetas. Pakartotas ir vėl buvo atmetas -- ši sykį 105 balsais prieš 103. Galima sakyti, kad skaitčius 105 buvo socialistų "nugarkaulis" seime. Visi pamatė, kad socialistams rūpi ne fondo pasisekimas, bet kontrolė. Vėl kilo triukšmingas nepasitenkinimas. Socialistai vėl pasiūlė "kompromisą": tegul ateina atstovas nuo SLA ir LSS, bet ne nuo tautininkų, TMD ar katalikų Susivienijimo. Tautininkai net balsavime jau nebedalyvavo. Kompromi-

sas buvo priimtas 114 balsų.

Tautininkai seimą apleidė ir susirinko Draugelio salėje. Atėjo 63 delegatai. Kiti išvažiatavėsi namo. Iš seimo išėjusi tautininkų frakcija nutarė organizuoti savo partiją, įkūrė Autonomijos fondą (kuriam tuoju sumetė \$40 aukų) ir Gelbėjimo fondą. Be to, priėmė rezoliuciją, pareikalavusią Lietuvai po karo autonomijos. Partijos valdybon išrinkta: dr. K. Drangelis, R. Karuža, T. Paukštys ir J. O. Širvydas. Fondo valdybon pateko: dr. J. Šliūpas, J. O. Širvydas, T. Paukštys, dr. K. Drangelis, R. Karuža, A. Rimka ir V. F. Jankauskas.

Tokiu būdu Amerikos lietuviuose atsirado trys fondai finansuoti laisvės kovai ir šelpimo reikalui. Socialistų fondas laisvės kovai nepritarė, tai visa našta teko katalikams ir tautininkams. Sekančiais metais (1915) į fondus aukos šitaip plaukė: į Katalikų Tautos Fondą \$15,320,07, į tautininkų Autonomijos ir Gelbėjimo fondus \$8,306,03, į socialistų šelpimo fondą \$7,314,50. Viso į Autonomijos fondą (kuris 15 sausio, 1917 m. buvo pakrikštytas Nepri gulmybės fondu) suplaukė 1914-1920 metų laikotarpiu \$85,201,51. Per 2 metus (1915-1916) tautininkų Gelbėjimo fondas dr. Bašanavičiui į Vilnių nusiuntė \$9,008,00. Po to, 1917 m. Gelbėjimo fondas buvo prijungtas prie Centralinio Komiteto, kuri katalikai ir tautininkai suorganizavo (pirm. adv. J. Lopatto) tvarkyti prez. Wilsono 1916 m. lapk. 1 d. paskelbtą Lietuvos dieną. Po Dienos katalikų atstovai pasitraukė, nenorėdami kenkti savo Tautos Fondui, bet tautininkai komitetą išlaikė iki 1918 metų bendrojo katalikų-tautininkų seimo New Yorke ir surinko apie \$50,000 aukų.

Socialistų šelpimo fondas veikė iki 1920 m. birželio 23 d. ir, sako, surinkęs \$37,661,50. Kur ir kaip aukas išleido, apyskaitos neteko niekur matyti. Socialistas Michelsonas, "savo" Amerikos lietuvių istorijoje (kuri tikrovėje yra dažnai kredito nesuteikiąs kun. Žiliaus, kun. A. Miluko, K. Gineičio ir mano raštų plagiatas nežino tiksliai, kur kiekvienas doleris kada kam nuėjo.

Katalikų Tautos fondas 1914-1922 m. laikotarpiu surinko \$590,136 aukų. Aukų sumas srovėjų įtakingumo saiku imant, bendras Amerikos lietuvių seimas (jei tokį būtų buvę galima 1914 m. sušaukti), atrodo, privalėjo turėti šitokią atstovų proporciją: 15 katalikų, 3 tautininkai, 1 socialistas. Taigi, 1914 metų Antrojo Amerikos lietuvių seimo srovėnis santykis nebuvo tikras. Jį savo pusėn socialistai nusvėrė savo pagrindine agitacija ir geresniu partiniu susiorganizavimu, kuriam pradžia davė -- dr. Šliūpas ir J. O. Širvydas!

ALGIRDAS KOMENDANTAS

Mano Lietuva

Juozut Tysliavai

*Išmokę neapkęsti -- sugeba mylėti,
kai meilė neapykantos netramdo.*

*Dabar aš, kaip vanduo Nevėžy -- letas
ir suprantu: nebepaleis gimtasis*

krantas -- --

*Užtenka pokario skausmu griūvėti --
tėvai vaikus, vaikai tėvus suranda,
ir aš jau suradau žolynuos vietą --
į dešinę, į kairę -- Lietuva, kaip krantas.*

*o buvo „Jangas“ į Rytus ar Vakarus vis
kvietęs...*

*Argi svarbu kuo pavadinsit? Gera, kad
suprantat*

*ir mokat kantriai su manim kartu mylėti
gimtinę mano -- gintarą ant žemės kranto --*

*tą gyvą jausmą, kauptą amžių amžius,
o ne brangakmenį auksakalio*

vitrinoj -- --

*Jūs regite mane, Jūs jaučiate iš tolo,
Rytai ir Vakarai. O čia -- gera žara --
tai Baltiją prakalbinom, o ji -- nebylų molq...
Ateis kastyčiai su jūratėm ir supras*

*tą mūsų jausmą -- pirmą pradę žolę
(ji kūdikiui dygi, tačiau gera) -- --
Tai mes iš lopšio į rugienų adatas įpuolėm.
Tai mūsų šauksmas aidėjo ore,*

*bet atsirado rankos -- išnešė atolan,
o Vakarams atrodė, jog neatsiras...
Dabar gimtinės žiburys -- viliojantis*

namolio,

bet jis ne vitrina, kuri visiems gera --

*Ne parodai gimtinės gyvas jausmas --
Nei pirktas, nei parduotas... -- Mano jis.*

AFORIZMAI

Kai sakoma "Nėra šventųjų" -- įsižeidžia net ateistai.

Kelio ženklai kartais padaro kelią labirintu.

Tam, kas nors kartą buvo paminklu, po to sunku būti net pozuotoju.

Aktorius privalo turėti ką pasakyti, net jeigu jo vaidmuo ir be žodžių.

Kad taptum savimi, turi kažkuo būti.

Svetimas neraštingumas taip pat kliudo rašyti.

Kiek daug lakštingalų turi praryti grobuonis, kad sugebetų pračiulbėti kaip lakštingala.

Kas pergyveno tragediją, tas nebuvo jos didvyris.

Gamtoje niekas nedingsta, išskyrus išsipildžiusias svajones.

Ir laikrodžio švytuoklė eina koja kojon su laiku.

Demaskuotas melas galvoja, kad tapo tiesa.

Žmogus neturi pasirinkimo, jis privalo būti žmogumi.

Jo sąžinė švari, nes nebuvo apyvartoje.

Priešingai fizikai, trintis tarp žmonių veda prie tarpusavio atšalimo.

Ir botagas pražysta, patekęs į palankią dirvą.

Kai klaidų bus mažiau, jos bus labiau vertinamos.

Pavojinga glostyti žvėrį, kai jis yra žmogaus kailyje.

Kai bus apgyvendintos dykumos, išnyks ir oazės.

Trokšti kraujo -- tapk bluse.

Pegasui duoti sparnai, kad mažiau spardylųsi.

Įstatymų nežinojimas neapsaugo nuo atsakomybės, bet žinojimas dažnai apsaugo.

Nėra tokių kvailių, kurie kartais tokiais neapsimestų.

Aš rytdienos poetas", -- pasakė jis, "Tada pakalbėsime poryt", -- atsakiau aš.

Tikrasis priešas niekada tavęs nepaliks.

Ir pakuoklis gali siūbuoti ne į tą pusę.

Išvertė A. KARMAZINAS



JUOZAS
TYSLIAVA
NEMUNO RANKOSE

POEZIJOS RINKTINĖ

VAGA

VILNIUJE

1967

metais.

Gaunama Vienybėje

192 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, N. Y. 11207

Kaina \$2.50

Dailininkų Tamošaičių parodos

JONAS VALAITIS

Dailininko Antano Tamošaičio, gyvenančio Kingstono, Ontario, Kanadoje, darbų paroda vyksta Toronte. Ją suruošė Universiteto Hart House komitetas savo meno galerijoje. Prasidėjusi rugsėjo 3 d. tęsis iki 24 d. Atdara nuo pirmadienio iki šeštadienio nuo 10 val. ryto iki 10 val. vakaro. Sekmadeniais nuo 2 v. p. p. iki 5 v. v. Hart House šeimininkas Vilksen iškilmingame parodos atidaryme pareiškė, kad ši įstaiga, viena seniausių ir žinomiausių, ne vien Kanadoje, bet ir už jos ribų, veikianti nuo 1920 m., jau turi žinomiausių menininkų darbų gražią kolekciją. Pakvietė prof. C. H. Hendry, kaip garbės kalbėtoją, reto atvejo įvykiui atžymėti. Antanui Tamošaičiui įvertinti už jo nuopelnus ir įnašą į Kanados kultūros gyvenimą. Nurodė, kad Tamošaitis yra ne tik dailininkas, kūrėjas, bet paturtina Kanadą reto meno lobiais, įnešdamas ir senojo europinio meno darbus. Pacitavo profesorės dr. Joan Vastokas būdingus apie Tamošaitį pareiškimus ka-

taloge, pacitavo ir rugsėjo 9 d. plačiai skaitomam Globe and Mail meno kritikės Kay Kritwiser aprašymą, kuriame nurodoma, jog Tamošaičio kūriniai turi savybių, kuriomis kiti menininkai nėra apdovanoti. Iškelia kūrinių vertingumą ir individualumą. Jo kūriniai dar Europoje, prieš jam į Kanadą atvykstant, jau buvo medaliais apdovanoti. Jo spalvos neturintios 20-tojo amžiaus besireiškančių aštrių spalvų, bet senovės ramunų.

Parodoje išstatyti 36 Tamošaičio darbai: 25 aliejiniai, 5 litografijos ir 6 akvarelės. Kataloge telpa trijų darbų nuotraukos. Prof. dr. Joan Vastokas, Hart House rengėjų vardu Tamošaitį taip pat gražiai apibūdina.

Antanas Tamošaitis atvyko į Montrealį 1949 m. Tuo įgavo meno ir rankdarbių mokytojo darbą YMCA, Trumpai pagyvenęs, susirado gražią vietą arti Thousand Islands, prie St. Lawrence upės, netoli Kingston, Ontario. Idealiuose gyvenimui ir kūrybai vietoje Tamošaičiai išvystė daugiašakę kūrybą. Jie yra surengę daug paskaitų, parodų, daug rašę apie lietuvių

liaudies meną. Jų dailės parodos buvo suruoštos Chicagoje, Philadelphijoje, Detroite, New Yorke, Montrealyje, Ottawoje ir kitose vietose.

Apibūdindami Tamošaičio veiklą, parodos rengėjai primena, kad menininkas kuria iš didelės vaizduotės, kurios šaknys giliai glūdinčios Lietuvos liaudies mene. Tamošaitis iš pat jaunatvės įsigilino į šimtmečiais Lietuvos liaudyje glūdėjusias spalvingas rankdarbių, dažytų išdirbinių, medinių koplytėlių, skaptojų statulų, namų darbo gijų liaudies kūrybą. Visa tai atidžiai išstudijavęs, jis taip giliai susigyveno su senosios Lietuvos tapytojais, drožinėtojais, kantriai atkuriančiais amžiais sukurtus motyvus, kad įsisavino jų darbų dvasią, darbo techniką, tapo senojo Lietuvos meno darbų technikos žinovu vertintoju, kūrinių kolektorium. Senosios Lietuvos vaizduotė atsispindinti jo visuose darbuose. Juose mitai, pasakos, legendos, Tamošaitis senąjį Lietuvos meną pilnai atkuria ir visam jo gražume žiūrovui jį pristato.



DAILININKĖ A. TAMOŠAITIENĖ



SENASIS KAIMAS. Dail. Ant. Tamošaičio kūriny.

Namų pirkimo, pardavimo, apdraudos ir visais reikalais kreipkitės į

REAL ESTATE & INSURANCE

John Orman Agency

GERIAUSIAS PATARNAVIMAS

Pildomi miesto, valstybės ir federalinės valdžios mokesčių paraiškimai.

110-04 JAMAICA AVE. RICHMOND HILL, N. Y.

Telefonas
Virginia 6-1800

Antanas Tamošaitis yra parašęs ir išleidęs lietuvių liaudies meno albumų, paveikslų. Jis buvo įvertinamas nepriklausomybės laikais Lietuvoje, jį dabar įvertina ir Lietuvoje, Vilniaus Literatūra ir Menas, taip pat Tėvynės Balsas ir Gimtasis Kraštas paminėdavo ir tebemini jo užjūriuose rengiamas parodas.

Dail. Tamošaičio parodai Toronte baigiantis, Detroite prasideda dail. Anastazijos Tamošaitienės paroda. Ji vyks rugsėjo 30 -- spalio 8 d. University of Detroit, Library Building prie Livernois ir McNichols gatvių. Paroda bus atdara nuo pirmadienio iki ketvirtadienio nuo 8 val. ryto iki 10 v. vakaro, penktadieniais nuo 8 ryto iki 5 v. p. p., šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 5 p. p. ir sekmadieniais nuo 1 val. p. p. iki 10 val. vakaro.

Dr. Justinas Pikūnas, iš Detroito universiteto parodos kataloge iškelia gražias Tamošaitienės piešinių ir audinių gamybos savybes. Nurodo, kad Anastazija Tamošaitienė yra studijavusi Kaune, Švedijoje ir Austrijoje, kad Montrealyje turėjo savo studiją, kad yra parašiusi 4 knygas apie lietuvių liaudies meną, audimus ir mezginius. Jos parodos buvo Kaune, Berlyne, Paryžiuje, Toronte, Montrealyje, Kingstone, New Yorke, o taip pat New Yorko pasaulinėje parodoje. Už savo darbus gavusi dovanų ir medalių.

Atkurdami senąją tautinę liaudies kūrybą, Tamošaičiai ne vien lietuvių dailininkams tampa įkvėpimu gaivinti lietuvių per senąją liaudies kūrybą, bet duoda įkvėpimo jaunesiems Lietuvoje ir naujajame pasaulyje ne vien lietuviams, bet ir plačiai svetimtaučių publikai. Lietuviams malonu, kai Toronto universitetas Tamošaitį pristato Kanados ir JAV žmonėms, kaip stambų senojo pasaulio įnašą naujojo pasaulio kultūrai.

* Įgyvendinus naują, siekti "kapitalistinio pelno" sistemą, Šiaulių autotransportas susilaukė 28% daugiau pajamų ir pakėlė darbininkams atlyginimo po 25 r. mėnesiui.

SUVAŽIAVIMAS VATIKANE

Atkelta iš 4 psl.

Lietuvių masėmis ir masių gyvenimo nepažįsta. Tokių Vatikanas kaip tik ir nenori. Jis nori gyvų išvištos atstovų iš masinių kolonijų veikėjų, kad jie pareikštų masių nuomonę ir masei raportuotų nutarimus.

Brooklyno Vyskupijos organas The Tablet ir kiti laikraščiai, ne vien katalikų, susirūpinę, kad nors parapijose parapijonų skaičius raportuose didėja, bet parapijinėse mokyklose mokinių skaičius mažėja, mažėja seselių konvertitų skaičius. Esą po Vatikano II posėdžio sumažėjusi drausmė ir kilę nesutarimų darbe. Katalikų seminarijų kunigams Amerikoje buvo 123, šiemet sumažėjo trintis. Klierikų skaičius iš 24,293 sumažėjo 1,959-iais.

1967 m. išleistame Oficial Catholic Directory nurodoma, kad Amerikoje yra arti 47 milijonai katalikų, beveik 24% visų Amerikos gyventojų. Juos aptarnauja 60,000 kunigų, kurių per perėjus metus skaičius padidėjo net 700. Yra pustrylkto tikstančio broliukų ir 177,000 seselių, kurių skaičius, tačiau mažėja, o broliukų auga. Bet jie gyvi, turi ryšį su žmonija.

Apie dvidešimtis išminčių lietuvių dalyvaujančių Vatikano kviečiamajame suvažiavime tikrai įgys daugiau išminties ir susipratinimo kaip šiais laikais

už Lietuvos ribų gyvenantiems būtų galima padėti išlaikyti lietuvių ir bažnyčią lietuvišką.

Lietuvoje, Gargžduose, pragražus žemę, nuo pusantrų iki dviejų mylių gelmėse rasta naftos, kuri yra žalsvai pilksvos spalvos, kaip plenas maišytas su plevos žaluma. Per parą gauta pusseptintos tonos naftos. Prieš penkeris metus prie Kybartų surasta juodos naftos. Dar aptikta naftos prie Plungės. Bus mėginama gręžti ir Neringoje. Žinoma, jei tie naftos šaltiniai Lietuvoje pasirodys geri, kraštui bus naudos, bet vietiniams gyventojams reikės iš ten išsinešinti, o kurortinės vietos, kaip ir visur kitur, bus sunaikintos arba apgadintos.

* Juozas Miltinis, kūrybingiausias dramos teatro režisiorius Lietuvoje, Panevėžyje rugsėjo 3 d. atšventė 60 m. sukaktį. Nepriklausomybės laikais Miltinis mokėsi Londone ir Paryžiuje.

Londono Times literatūros priėdė recenziją pastebėjusi, Vienybė pirmoji iškėlė Olandijoje išleistą dr. M. Gimbutienės Europos praištoreis veikalą "Bronze Age Cultures in Central and Eastern Europe" (687 psl., kaina \$40). Autorė veikalą dedikavo Lietuvoje gyvenančiai savo motinai Veronikai Alseikenei. Tarp kitų, dėkoja mokslo draugei Vilniuje -- profesorei Rimantenei už talką Lietuvos praištoreis atvejais. Įdomu, mūsų inteligentijoj dar nesirado nei vieno vyro, kuris tinkamai veikalą lietuviams parencizuotų. Br. Raila Dirvoje iškelią savorišką kitais atvejais niekinimo vąjų prieš autorę, kur negarbingai prisidėjo ir Lietuvos "garbės" konsulas Los Angeles mieste.

ADVOKATAS

C. A. VOKET

(VOKIETAITIS)

41-40 74th Street
Jackson Heights, N. Y.

Telefonas: NEwton 9-6620



SPORTAS

Edvardas Šulaitis

Krepšininkams iš Lietuvos sugrįžus

Rugsėjo 5 d. trumpai prieš penktą valandą po pietų SAS kompanijos lėktuvu, be sustojimo iš Kopenhagos, sugrįžo JAV lietuvių krepšinio komanda, kuri viešėjo Lietuvoje ir Skandinavijoje. Kol vyrų perėjo muitinę ir su tvarkė kitus formalumus, užtruko apie valandą laiko. Tuomet jie puolė į giminių bei kity artimųjų glėbį, krantė vienai kitoms rankas, lyg būtų nesimatę ilgus metus.

Vyrų atrodė gerokai išvargę trijų savaitėlių laikotarpį, kurio metu sužaidė 8 rungtynes, apkelavo apie 10 miestų, daugumas susitiko daugelį metų nematytus artimuosius, pažįstamus, "Visa kelionė, lyg sapnas", -- tvirtino vienas grįžusiųjų. O'Hare tarptautiniame aerodrome, -- "Ji buvo trumpa, bet maloni". "Tai buvo vienos iš gražiausiųjų ir labiausiai atmintin įstrigusių dienų mano gyvenime", -- tvirtino kitas.

Išvykos dalyviai su juos pasitiktai atėjusiais susibūrė į SAS kompanijos svečių kambarį tame pačiame O'Hare aerodrome. Čia grįžusieji gavo po baltas gėles, kuriomis papuošti jų švarkai. Kalbų tikrai netekam netrūko: įspūdžių daug ir jie buvo įvairūs. Skirstantis į namus, keli grįžusieji pareiškė: "Tai pirmas, bet ne paskutinis kartas lankėmės ten, kur jau daugelį metų galvojome nuvykti".

RUNGTYNĖS SKANDINAVIJOJE

Jau esame rašę apie JAV lietuvių krepšinių susitikimus Lietuvoje. Jų ten jie turėjo 5, iš kurių pasiekė dvi pergales. Du pralaimėjimai patirti prieš Kauno Žalgirį, kuris yra pirmaujanti komanda visoje Sov. Sąjungoje. Tačiau ir šiam penketukui pralaimėta tik po gana apylygės kovos, kas rodo, jog Lietuvoje viešėjusi komanda buvo tikrai tvirta ir pajėgi. Išvykos dalyvių tvirtinimu, kiek geriau buvo galima sukovoti prieš Vilniaus Stabų pirmosios rungtynėse. Šių rungtynių pabaiga buvo ypatingai tragiška JAV lietuviams, kuomet jie pakriko ir be rimtesnės priežasties, į jų krepšį taškai vienas pasakui kitą krito.

Iš Lietuvos išvykus rugpjūčio 31 d. ryte, dar tą patį vakarą buvo kovota Helsinkyje prieš Suomijos valstybinę rinktinę, kuri ruošiasi Europos krepšinio pirmenybėms. Ši rinktinė paskutiniiais metais gerai sucementuota, taip kad ji pagal savo pajėgumą skaitoma maždaug devintoji visoje Europoje. Ir nedaug trūko, jog Suomija būtų įveikta: prieš ją pralaimėta tik 73:80. JAV lietuvių krepšininkai dėl pralaimėjimo taip pat kaltina ir labai blogą teisėjimą, kuomet teisėjai lietuviams kartais skyrė baudas visai be reikalo ir dažnai atrodė, kad jie norėjo, jog suomių laimėtų bet kokia kaina.

Su Suomija žaista dar vieną kartą ir antrame susitikime laimėjimas taip pat atiteko suomiams. Tačiau jiems tuomet buvo pralaimėta dar mažesniu santykiu -- 74:79.

Amerikos lietuvių komandai rungtynėse prieš Suomiją taškų pelnė: J. Jankauskas -- 15 ir 10, Jansenas -- 13,9, Seputavičius -- 8,11, Razutis -- 9,7, Mintotas -- 7,7, Galinaitis -- 11,10, Miknaitis -- 10,20.

Zymiai lengviau lietuviams šiosios Stockholme, kur kovota prieš vietos stiprią Alviks BK komanda. Pirmame kėlinyje prieš švedus vyko apylygis žaidimas ir jis baigėsi 47:47. Tačiau po pertraukos JAV lietuvių tuoj atsigrėbė. Šis kėlinys baigėsi 47:26 lietuvių naudai, o rungtynės -- 94:73.

Šiame susitikime taškų lietuvių naudai pelnė: J. Jankauskas 13, Jansenas 21, Seputavičius 17, Galinaitis 10, Miknaitis 12, Kaunas 4, Mintotas 17.

Skandinavijoje lietuviams sūlyta sužaisti daugiau rungtynių, bet dėl laiko stokos visų pasiūlymų nebuvo galima priimti.

SPORTAS AUSTRALIJOJE

Dvi amerikiečių studentų krepšinio komandos šią vasarą viešėjo Australijoje ir sužaidė eilę rungtynių. Ten buvo nuvykusios gana stiprios Oregon State ir Bradley (Peorijos) universitetų krepšinio komandos.

LIETUVOS ŽURNALISTAS APIE MŪSISKIUS

Lietuvos spaudoje lietuvių žurnalistai nesigailėjo komplementų JAV lietuviams krepšininkams. Čia norisi pacituoti atsiliepimą iš laiško šių žodžių autoriui, rašyto pirmaujančio Lietuvos sporto žurnalisto V. Zeliuko. Jis rašo:

"Jūsų vyrukai visi labai draugiški, malonūs. Aš juos mačiau žaidžiant tris susitikimus -- pirmuosius.... Rezultatai, tur būt, žinomi ir daug ką sužinosi iš Sporto, tad, aplamai, šiek tiek Jūs išskiai, be abejonės, techniškiesni, taktiškai taip pat neblogai pasiruošę, bet jiems labai trūksta fizinio pasiruošimo. Per pirmąsias rungtynes jie atrodė labai blankiai (nuovargis dėl nemiegotų naktų, ir laiko skirtumas). Po to kiek atsigavo išskirti galima abu "mažiukus" -- Jankauską ir Jensoną. Gerai beveik visi meta iš vidutinių nuotolių. Bet viską atleka lėtai, be greičio. Pirmąsias rungtynes jie gynėsi individualiai, o antrąsias ir trečiąsias -- "aikšte" (zona). Tas daug prisidėjo prie jų laimėjimo. Prieš Bimbos komandą jiems, aišku, nebuvo galima laimėti, nes ji ginas labai atidžiai, o puola dideliu greičiu. Žodžiu, jie čia pasirodė kaip tikri mėgėjai, ir labai džiugu, kad jiems du kartus pavyko laimėti".

Antanas Laukaitis, ilgalakis Mūsų Pastogės sporto skyriaus redaktorius pasitraukė iš tų pareigų. Dabar tas laikraštis liko be sporto skyriaus vedėjo.

* Žalgirio moterų aštuonvietė valties Europos pirmenybėse Prancūzijoje laimėjo I vietą. G. Sidagytė vienvietės valties pirmenybėse liko III v.

Skaniausia lietuviška duona gaunama

SILVER BELL BAKING CO.

Sav. A. RADZIŪNAS



PYRAGAI VEDYBINIAMS IR KITOKIEMS POKYLIAMS

Pristatome į namus prašome telefonuoti: STagg 2-5938

36-40 Stagg Street, Brooklyn, N. Y.

Greita Pagalba

Nenusimink, gausi pagalbą. Vaistai, kurių ilgalaukėms nuo reumatizmo, rankų ir kojų stipimo, jau yra.

Tuoj siųsk šį skelbimą šiuo adresu:

ROYAL PRODUCTS NORTH STATION P.O. Box 9112 Newark 4, N. J.



VILNIAUS AEROUOSTE: fotografuojamas JAV lietuvių krepšininkas V. Jansonas. Su aparatu kairėje - J. Juknevičius.

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

Funeral Directors

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY

1601 S. Second Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 Mt. Vernon Street, Philadelphia, Pa.

Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)

423 Metropolitan Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Koplyčia laidotuvėms Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRŪNAS-BALTON

660 Grand Street Brooklyn, N. Y.

NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

JOSEPH GARSZVA

UNDERTAKER AND EMBALMER

JOSEPH J. GARSZVA, Jr.

231 Bedford Avenue, Brooklyn 11, N. Y.

Telefonas: EVergreen 8-9770

ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

WHITE HORSE

Tavern

BARAS IR RESTORANAS

Duodami polaidotuviniai pietūs.

86-16 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y.

Tel. VIRgina 6-9519



FRANAS BRUČAS Savininkas

VIENYBĖ

* JURAS POŽELA, fizikos-matematikos mokslų daktaras, iš Lietuvos, lankėsi New Yorke. Svečias skaitė mokslinius referatus Stanford universitete, Kalifornijoje, Michigan universitete, Ann Arbor, Cornell universitete, Ithaca, N. Y. Taip pat kvieštas dalyvavo Brown universitete, R. I., Bell Telephone laboratorijoje, Bayside, L. I., Westinghouse laboratorijose, Baltimore, Md, Massachusetts Institute of Technology, Cambridge, Mass. Mokslininkas, prieš sugrįždamas į Lietuvą, aplankys Montrealio Expo.

* ONA TUČAITĖ, Klaipėdos Instituto chemijos dekanė, vieši New Yorke (Woodhavene) pas savo tetą.

* DAIL. NATALIJA JASIUKYNAITĖ, po sėkmingos savo kūrinių parodos Pen & Brush Klube New Yorke, išvyko poros savaitę atostogų į Pensilvaniją.

* LAIKRAŠTININKAS VLADAS BARČIAUSKAS serga Veteranų ligoninėje, New Yorke. Po operacijos teks ilgiau pagulėti. Linkime bendradarbiui greitai pasveikti.

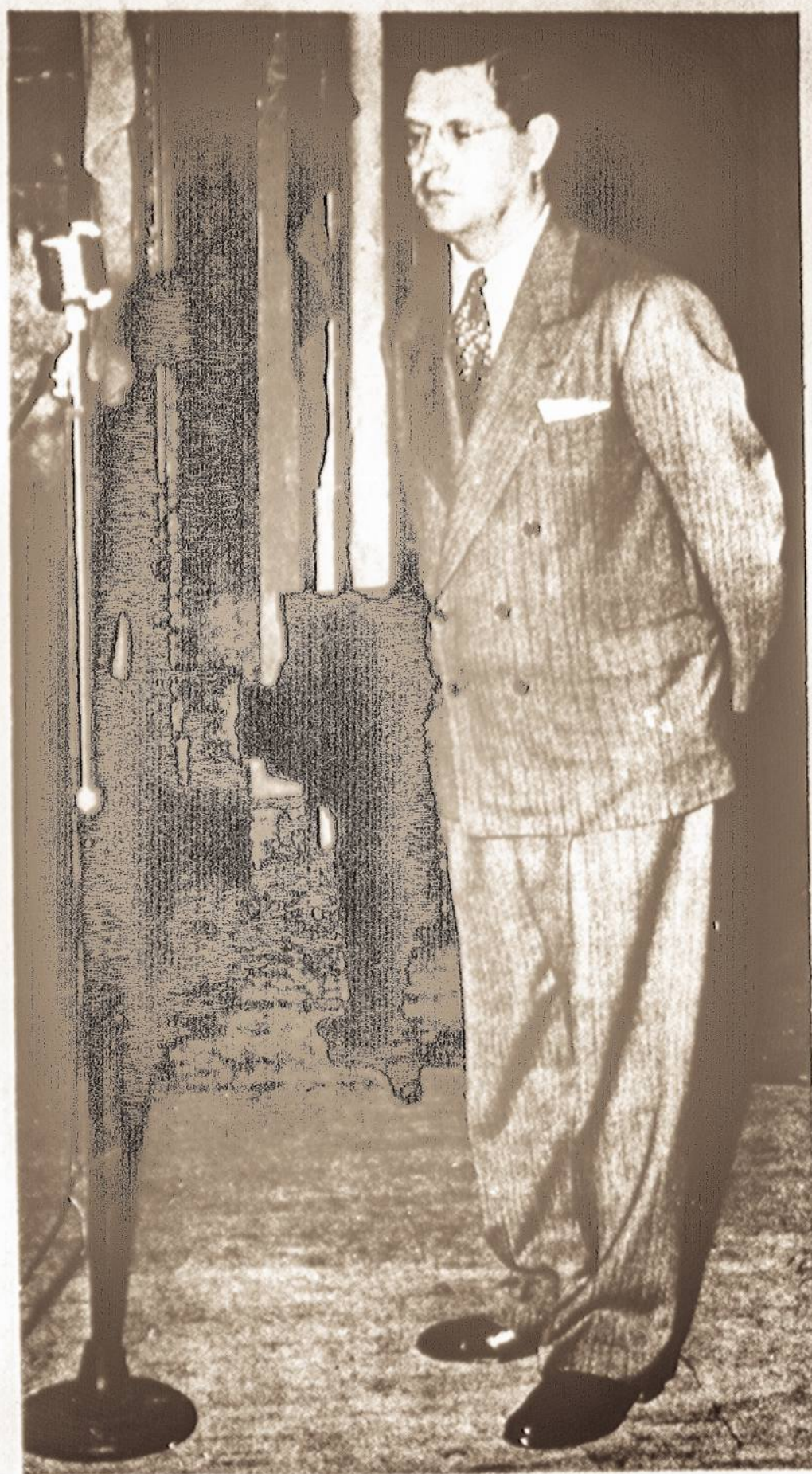
* GUSTAV ABROLAT, gyvenęs 200 -- 4th Ave., Belmar, N. J. ir Miami, Fla, mirė rugs. 28 d. Liko žmona Ella Katellus-Abrolat, sūnus ir duktė, 6 anūkal, taip pat posūnis Jurgis Katilius. Abrolat-Katilių šeima yra ligamečiai Vienybės rėmėjai ir skaitytojai.

* DAIL. KAZIMIERO ŽOROMSKIO dailės kūrinių paroda įvyko Liberty Federal banko meno galerijos salėje, Philadelphiaje.

* ONA PETRAUSKIENĖ-BULOTAITĖ po sunkios ligos rugs. 7 d. mirė Elizabeth, N. J. Palaidota rugsėjo 9 d. šv. Gertrudos kapinėse. Liko vyras dr. Stasys Petrauskas, sūnūs Domas ir Gintas, duktė Laima su vyru dr. Van der Stoep.

* JURGIS MIKAS GRIGAS, spaustuvininkas, savo metu ilgai gyvenęs New Yorke, rugsėjo 18 d. mirė Broad Brook, Conn. Palaidotas rugs. 21 d. Liko sesuo Elizabeth Eglevich.

* JUZĖS KATILIŪTĖS-STANIULIENĖS meno kūrinių paroda vyko Hartford, Conn. lietuvių klubo patalpose. Prof. Valerijonas Balčiūnas ir pati menininkė parodos metu tarė ir po keletą žodžių. Buvo išstatyti 25 paveikslai, iš kurių per dvi dienas nupirkti 5.



ANICETAS SIMUTIS, buvęs Lietuvos Konsulato New Yorke sekretorius, vėliau vice-konsulas konsulas, nuo rugsėjo 11 d. paskirtas Lietuvos Generalinio Konsulu. Laikinais tas pareigas ėjo nuo liepos 15 d. Su žmona Janina (buvusia Čiurlytė), Amerikoje užaugino dukrą ir sūnų.



ŠVIESOS - SANTAROS suvažiavime Raimundas Mieželis papasakojo apie lietuvių krepšininčių kelionę į Lietuvą. Kai kurios mergaitės, klausydamos jo pranešimo, apsišarojo... Nuotraukoje - R. Mieželis, A. Jankauskas ir J. Kaunas, lydimi palydovės Nijolės Subatavičiūtės, eina Ašros Vartų gatvele.

Šviesos - Santaros suvažiavime

Santaros-Šviesos suvažiavimas Juozo Bačiūno vasarvietėje, Sodus, Mich., rugsėjo 7, 8, 9 ir 10 dienomis, buvo kūrybingas ir įdomus. Pirmininkavo K. P. Žygas. Išeivijos svarbesnius įvykius apžvelgė V. Kavolis ir V. Trumpa. Apie kultūrinę integraciją kalbėjo kun. Gintautas Sabataitis, S. J., Lietuvių informacijų centro Chicagoje vedėjas, Lietuvos mokslininkų veiklą pasaulyje apibūdino Donatas Šatas. Nagrinėta mokslinė literatūra, dalyvavimas tarptautiniuose suvažiavimuose, paliesti Lietuvos mokslininkų santykiai su pasaulio mokslininkais ir ryšiai su lietuvišiais mokslininkais išseivijoje.

Gintautas Vežlys skaitė išpūdzius iš Lietuvos. Tai buvo labai įdomus ir puikiai apipavidalintas pranešimas.

Dr. V. Kavoliui moderuojant buvo simpoziumas: "Oficialioji ir pagrindinė lietuvių išseivijoje". Jame dalyvavo: Birutė Augustinavičienė, Dalia Bulgaraitytė, Augustinas Idzėlis, Uosis Juodvalkis, Kęstutis Žygas.

Apie lietuvių tautoje idealizmą ir realizmą paskaitą skaitė kun. Feliksas Jucevičius, Šv. Kazimiero par. klebonas iš Montrealio. Visus domino jo drąsi, tolerantiška bet aštri, pažiūra mūsų gyvenimo išseivijoje struktūroje ir iškeltos visuomeninio gyvenimo klaidos.

Paskaitą skaitė ir Valstybės departamento iš Washingtono Sovietų gyvenimo žinovas Donald Lesh, tema: "Pasikeitimai Sovietų s-goje". Apie kultūrinis mainus su Sovietų S-gos žmonėmis svėty paskaitą skaitė amerikiečiams ir gretimam St. Joseph miestelyje.

Raimundas Mieželis papasakojo apie lietuvių krepšininčių kelionę į Lietuvą, joje įgytuosius išpūdzius ir jų kelionę po skandinaviją ir atgal. Kai ku-

rios mergaitės iš susijaudinimo net apsišarojo klausydamos kaip kai kurie lietuvių amerikiečiai sportininkai apibūdino Lietuvą! Žavėjosi jų priėmimu Lietuvoje.

Filmuotojas Jonas Mekas iš New Yorke kalbėjo tema: Keturi filmai. Sekė pasikalbėjimas.

Poeziją skaitė Jonas Mekas, dr. Henrikas Nagys ir Kazys Bareska, jauna, nauja, daug žadanti talentinga asmenybė.

Simpoziumą: "Veiksnių emigracinė kryžkelė" moderavo Karolis Drunga. Dalyvavo: V. Adamkus, dr. Tomas Remeikis ir Jonas Valaitis. Apžvelgti ALTO, Liet. Bendruomenės ir kitų organizacijų darbai. Dr. Rimvydas Šilbajoris kalbėjo apie poeziją. Iš literatūros kritikos jis sugebėjo padaryti, tarytum, literatūros vakarą.

Vincas Trumpa skaitė paskaitą tema: "Lietuviškoji kairė istorijoje ir dabar".

Solistė Aldona Stempuzienė, akompanuojant Dariusi Lapinskiui,



Rašytoją Antaną Škėmą ir siemet prisiminė Šviesos-Santaros suvažiavimas. Jis tragiškai žuvo grįždamas iš tokio suvažiavimo 1961 m.

davė įdomų recitalį. Buvo Lapsko režisuota teatrinė ištrauka iš Antano Škėmos "Nakties tyla". Dalyvavo K. Barauskas, R. Stravinskaitė, J. Liutakas. Šviesos tvarkė A. Giedraitis.

Jonas Mekas parodė filmus "Cirkas" ir "The Brig".

Populiarią muziką grojo Liuda Buivydyaitė ir Živilė Nungaudaitė. Čia labai įdomiai susijungė amerikiečių liaudies sūkijų square dance stiliaus su lietuvių liaudies šokiais ir melodijomis.

"Intelektualumo atsakomybė" — tema paskaitą skaitė Leonas Dambriūnas iš Washingtono. Pažymėjo, kad visuomeninės veiklos vadų eilėse yra didelė stoka intelektualumo. Esą, intelektualai iš veiklų tarpo šalinasi, veikloje gaunasi chaosas. Užbaigė paskaitą mintimi, kad esantieji visuomenės priekyje yra praradę įtaką...

Suvažiavimą baigiant dar kalbėjo šeimininkas Juozas Bačiūnas. Suteikė sveikų minčių, praktiškų, ūkiškų patarimų.

Dalyvaujęji pasisėmę dabarties lietuvių išseivio gyvenimo tikros išminties, gavo vaizdą iš visų mūsų gyvenimo veiklos sričių. Pamatę mūsų laisvai galvojančio jaunimo kryptį, sutiko ir pačius žmones, kurie tą kryptį studijuoja.

Šiuo metu išseivijai iš nesveikos padėties gydysis buvo ieškota vaistų.

Dalyviai pripažino, kad suvažiavimas buvo pats geriausias Santaros-Šviesos istorijoje. Skirstėsi viltimis, kad kitais metais suvažiavimas būtų visų išseivijos lietuvių tautinė šventė.

Reikalinga lietuviškai-angliškai kalbanti namų prižiūrėtoja paliegtai moteriai 5 dienoms savaitėje. Pageidaujama nakvoti vietoje, Bayside, Queens apylinkėse, Skambinti vakarais po 7 val. telefonu BA 4-0104.